

بیروباوهری

ئەهلی سوننە وەجەماعە

مقیدة أهل السنة و الجماعة

نووسینی زانای پایە بەرز:
محمد بن صالح العثیمین
پیشکەش کردنی زانای پایە بەرز:
عبدالعزیز بن عبدالله بن باز
وەرگیرانی:
م/ صلاح الدین عبدالکریم
چاپی یەکەم

٢٠٠٦ز

١٤٢٧ک

لەبلاوکەر لۆهەکانر



www.ba8.org

✉ islam_kurd_ba8@yahoo.com

☎ 07701517378

عێراق - کوردستان - کەرلار

هه‌میشه له‌گه‌ڵمان بن بۆ به‌رههه‌مان نوێ

کتیپی ژماره (٨)

پیشه‌کی وهرگیر

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين ومن تبعهم باحسان الى

يوم الدين، أما بعد:

خوای گه‌وره مروقی به شیوه‌یه‌ک دروست کردوه که نه‌توانیت به بی‌ بیروباوهری ژیان به‌سهر به‌ریت، ئیت‌ر ئایا بیروباوهره‌که راست بی‌ت یاخود هه‌له، ته‌نانه‌ت بی‌ باوهرپیش خوئی له خویدا بیروباوهره، به‌لام ته‌نها بیروباوهریک که مروق به‌خته‌وهر بکات له ژیانی دنیا و دواوژیدا بریتی‌یه له: بیروباوهری نه‌هلی سوننه و جه‌ماعه، چونکه ههرچی بیروباوهره‌یه له دنیا‌دا ههره‌مووی دانراوی ده‌ستی مروق و هه‌لینجراوی بیرو باوچوونی ئاده‌میزاده، که نه‌میش خالی نی‌یه له که موکوپری و نات‌ه‌واوی، نه‌گهر بۆ سهرده‌می‌ک گونجاو بی‌ت نه‌وا بۆ چنده‌ها سهرده‌می تر نه‌گونجاوه، وه نه‌گهر بۆ کومه‌له که سی‌ک شیاو‌بی‌ت نه‌وا بۆ که سانی تر و میلیه‌تانی تر ناشیاوه، ته‌نها بیروباوهری نه‌هلی سوننه‌ت و جه‌ماعه‌ت نه‌بی‌ت چونکه نه‌م بیروباوهره وه‌کو بیروباوهری (خه‌وارج) ^(۱) نی‌یه که دامه‌زیننه‌ره‌که‌ی (ذو الخویصره) بی‌ت، یاخود وه‌کو بیروباوهری (سه‌به‌ئی) نی‌یه که دامه‌زیننه‌ره‌که‌ی (عبدالله ی کوپری سه‌به‌ئی جوله‌که) ^(۲) بی‌ت، یاخود وه‌کو بیروباوهری (قه‌ده‌ری) نی‌یه که دامه‌زیننه‌ره‌که‌ی (سنسویه - یاخود سوسن - گاور) ^(۳) بی‌ت، یاخود وه‌کو بیروباوهری (جه‌می) نی‌یه که دامه‌زیننه‌ره‌که‌ی (جه‌عدی کوپری درهم و جه‌می کوپری صفوان) ^(۴) بی‌ت، یاخود وه‌کو بیروباوهری (موعت‌زیه) ^(۵) نی‌یه که دامه‌زیننه‌ره‌که‌ی (اصلی کوپری عطاء) بی‌ت، یاخود وه‌کو بیروباوهری..... هتد . به‌لکو بیروباوهری نه‌هلی سوننه‌ت و جه‌ماعه‌ت له قورئانی پیروژ وهرگیراوه که خوای گه‌وره دهر‌بار‌ه‌ی ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ﴾ ^(۶) (فصلت: ۴۲)، وه له سوننه‌تی پیغه‌مبه‌ری خودا (ﷺ) وهرگیراوه که‌وا: ﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾ ^(۷) (النجم: ۱-۲).

۱- بۆیه پی‌یان ده‌وت‌ری‌ت خه‌وارج (دهر‌چووه‌کان) به‌ هوئی دهر‌چوونیان له دین و دهر‌چوونیان له باشت‌ری‌نی موسلمانان، وه یه‌که‌م دهر‌چوونیان له ئیمامی علی (رضی‌الله‌تعالیه‌عنیه) بوو، وه ئیمامی علی (رضی‌الله‌تعالیه‌عنیه) کوشتاری کردن وه که سیان لی دهر‌باز نه‌بوو ته‌نها ده (۱۰) که‌س نه‌بی‌ت .

۲- پیاو‌یک‌ی جوله‌که بوو وای نیشاندان که موسلمان بووه، وه زیاده‌روی کرد له ئیمامی علی (رضی‌الله‌تعالیه‌عنیه) تا ووتی پیغه‌مبه‌ره، پاشان زیاتر زیاده‌روی تیدا کرد تا ووتی خوایه، وه بانگه‌وازی بۆ نه‌م بیروباوهره‌که‌ی (جه‌می) تا نیشه‌که‌یان گه‌یشته ئیمامی علی (رضی‌الله‌تعالیه‌عنیه) نه‌ویش فه‌رمانی کرد به‌ سوتاندنیان له ناو ئاگردا وه به‌شیکی زوری لی سوتاندن، وه به‌شیکی‌شان هه‌ل‌هاتن .

۳- ئیمامی نه‌وزاعی ده‌فه‌رمو‌یت: یه‌که‌م که‌س که قسه‌ی کرد له قه‌ده‌ردا: پیاو‌یک بوو له خه‌لکی عیراق پی‌ی ده‌وت‌را (سوسن) که گاور بوو پاشان موسلمان بوو، پاشان بووه‌وه به‌ گاور، وه (معبد الجهنی) نه‌م بیروباوهره‌ی لی وهر‌گرت، وه (غیلان) یش له‌می وهر‌گرت. موقف أهل السنة والجماعة من أهل الأهواء والبدع (۱/ ۱۵۰-۱۵۱).

۴- (جعد) نه‌م بیروباوهره‌ی له (أبان بن سمان) وهر‌گرت، نه‌ویش له (طالوت) ی‌خوشکه‌زای (لبید بن الأعصم) ی جوله‌که‌ی جادوو‌گه‌ر وهر‌گرت که جادووی له‌پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) کرد. موقف أهل السنة والجماعة من أهل الأهواء والبدع (۱/ ۱۵۴).

۵- بۆیه پی‌یان ووت‌را (موعت‌زیه) چونکه (اصلی کوپری عطاء) له زنجیره‌ دهر‌سه‌کانی (حه‌سه‌نی به‌صری) دا (په‌حمه‌تی خوای لی بی‌ت (داده‌نیشته، به‌لام پاشان لی‌ی جیا بووه‌وه وکه‌ناری گرت و به‌جیا دانیشته و بیروباوهری گو‌مپ‌رای خوئی بلاو کرده‌وه .

۶- واته/ قورئانی پیروژ هیچ په‌رتو‌کیکی پی‌ش خوئی یاخود پاش خوئی ناتوانیت به‌دروئی بخاته‌وه، یاخود شه‌یتان ناتوانیت حه‌قیکی لی که‌م بکات یاخود به‌تالی بۆ زیاد بکات، چونکه له‌لایه‌ن خوایه‌کی کاربه‌جی و سوپاس کراوه‌وه دابه‌زینراوه .

۷- واته/ پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) هیچ شتی‌ک له‌هه‌واو ئاره‌زوی خو‌یه‌وه نالیت، به‌لکو ههرچی‌یه‌ک ده‌ل‌یت به‌سروش له‌خوای گه‌وره‌وه بۆی دیت، وه‌یچ شتیکی لی زیاده‌که‌م ناکات.

۳-۴)، وه له سوننه‌تی خوله‌فای پاشدین وهرگیراوه که‌وا پیغه‌مبه‌ر(ﷺ) فه‌رمانمان پی‌ده‌کات به ده‌ست گرتن پی‌وه‌ی که ده‌فه‌رمو‌یت:

﴿علیکم بسنتی وسنة الخلفاء الراشدين المهديين من بعدي تمسکوا بها وعضوا علیها بالنواحيذ﴾^(۸)، وه‌به تی‌گه‌یشتنی پی‌شیننه چاکه‌کان که‌وا پیغه‌مبه‌ر(ﷺ) ده‌رباره‌یان ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿خير الناس قرني ثم الذين يلونهم ثم الذين يلونهم﴾^(۹)

که‌واته بیروباوهری ئه‌هلی سوننه‌ت و جه‌ماعه‌ت بریتی‌یه: له‌و ئیسلامه پاسته‌قینه‌یه‌ی که خوای گه‌وره ناردوویه‌تی بۆ مرؤ‌فایه‌تی به تی‌کرا، هه‌ر بۆیه له‌گه‌ڵ فیت‌ره‌ت و سروشتی مرؤ‌فدا گونجاوه و بۆ هه‌موو کات و سات و شو‌ین و نه‌ته‌وه‌یه‌ک گونجاو و شی‌او و له‌باره و ده‌توان‌ریت پی‌اده بک‌ریت و به‌خته‌وه‌ری پی‌ ده‌سته‌به‌ر بک‌ریت .

وه بیروباوهری ئه‌هلی سوننه‌ت و جه‌ماعه‌ت مامناوه‌نده له نی‌وان زی‌اده‌وه‌ی کردن و که‌م په‌وه‌ی کردنی تاقم و گروپ و بیروباوهره‌کانی تر، وه‌هه‌ر که‌س و شت و نه‌ته‌وه‌یه‌ک مافی خو‌ی پی‌داوه .

هه‌ر بۆیه زانایان له‌کۆن و تازه‌دا گرنگی‌یه‌کی یه‌کجار زۆریان به‌م بیروباوهره‌ پاکه بی‌گه‌رده داوه و له‌ناو خه‌لکیدا بلا‌ویان کردۆ‌ته‌وه، و دان‌راوی زۆریان له‌سه‌ری دان‌اوه، و وه‌لامی گومان و بیروباوهره‌کانی تریان داوه‌ته‌وه، و ده‌مکو‌تیان کردوون به‌به‌ل‌گه‌ی قورئان و سوننه‌ت.

یه‌کێک له‌و په‌رتوو‌که به‌سوود و پا‌کانه‌ی که‌له‌م بواره‌دا دان‌راوه و بیروباوهری ئه‌هلی سوننه و جه‌ماعه‌ی به شی‌وازی‌کی ئاسان تی‌دا پوون کراوه‌ته‌وه، ئه‌م دان‌راوه‌ی زانای پایه‌به‌ز شی‌خ (محمد بن صالح العثیمین)ه(په‌حمه‌تی خوای لی بی‌ت)، که‌له‌گه‌ڵ بچو‌وکی قه‌باره‌که‌ی به‌لام ناوه‌پۆ‌که‌که‌ی زۆر به‌پی‌ژه، که‌له‌وانه‌یه له‌زۆر په‌رتو‌کی گه‌وره‌دا به‌م شی‌وه‌یه جوان پوون نه‌کرا‌بی‌ته‌وه، هه‌ر بۆیه هه‌ستام به‌وه‌رگیرانی به‌ئوم‌یدی بلا‌وکردنه‌وه‌ی ئه‌م بیروباوهره‌ پاکه له‌ناو خه‌لکیداو چاو پۆ‌شن کردنیان پی‌ی، چون‌که خه‌لکی وا هه‌یه له‌به‌ر نه‌شاره‌زایی له‌م بیروباوهره‌ پاکه لای‌داوه، یاخود بیروباوهره‌ پو بۆ‌چونی تر تی‌که‌لاو به‌بیروباوهره‌که‌ی بو‌وه به‌بی ئه‌وه‌ی که هه‌ست بکات، که ئه‌مه‌یش بن‌چینه‌ی هه‌موو له‌پ‌ی ده‌رچون و گوم‌را بو‌ونی‌که .

داواکارم له‌خوای گه‌وره که‌ئه‌م کاره‌و هه‌موو کاره‌کانی ترمان ته‌نها له‌به‌ر په‌زامه‌ندی ئه‌و بی‌ت و هو‌کاری‌ک بی‌ت بۆ شاره‌زا کردنی موس‌لمانان له‌بیروباوهره‌که‌یان، وه‌سوودیان پی‌ بگه‌یه‌نی‌ت إن شاء الله .

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

وه‌رگیر

سی‌ شه‌مه‌مه ۲۸/جمادی یه‌که‌م ۱۴۲۶ک

به‌رامبه‌ر ۵/ته‌موز ۲۰۰۵ز

۸- أبو داود(۴۶۰۷)، والحاكم(۳۲۹)، وفتح الباري(۵۵۵۰). من حديث عرياض بن سارية(رضي الله عنه)، وانظر: سلسلة الأحاديث الصحيحة: (۶/۲۷۳۵)، وصحيح الجامع الصغير: (۱/۲۵۴۹) .

۹- البخاري(۳۴۵۱) في فضائل الصحابة، والترمذي (۲۳۲۳) من حديث عمران بن حصين(رضي الله عنه) .

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشکەش کردن:

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لا نبي بعده وعلى آله وصحبه .

له پاشاندا: ته ماشای ئه و بیروباوهره به نرخه کورته م کرد که برامان زانای پایه بهرز شیخ (محمد بن صالح العثیمین) کۆی کردووته وه، وه گۆی بیستی هه مووی بووم، بینیم که پوون کردنه وهی بیروباوهری ئه هلی سوننه ت و جه ماعه ت ده گرێته خۆی له بواره کانی: یه کخوایه رستی خوای گه وره و ناووسیفات ه کانی، وه له بواره کانی: باوه رهینان به فریشته کان و په رتووکه کان و پیغه مبه ران و پۆژی دوایی و قه ده ر خێرو شه پری، وه به پاستی جوانی کۆکردۆته وه و سوودی گه یاندوو، وه ئه وهی که قوتابی زانست وهه موو موسلمانیک پیویستی بیت له باوه رهینانی به خوای گه وره و فریشته کانی و په رتووکه کانی و پیغه مبه رانی و پۆژی دوایی و قه ده ر خێری و شه پری باسی کردوو، که له گه ل ئه مه يشدا زۆر سوودی تر که په یوه ندی یان به بیروباوهره وه هه بیت داویتی یه پالی و باسی کردوو، که له وانه یه له زۆر په رتووکی دانراو له بیروباوهره دا ده ست نه که ویت، خوای گه وره پاداشتی چاکه ی بداته وه، وه زانست و هیدایه تی زیاد بکات، وه به هۆی ئه م نامیلکه یه وهه موو دانراوه کانی تری سوود بگه یه نیت به موسلمانان، وه ئیمه و هه موو برایانمان بکات به پینمایی که ری هیدایه ت ده ر، بانگه وازکه ر بۆ لای خوای گه وره له سه ر زانست و چاو پۆشنایی، هه ر ئه و بیسه ره و نزیکه،

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد وآله وصحبه .

قاله مملیه الفقیر الی الله تعالی

عبدالعزیز بن عبدالله بن باز (سامحه الله)

الرئيس العام لادارات البحوث العلمیة والافتاء والدعوة والإرشاد

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والعاقبة للمتقين، ولا عدوان الا على الظالمين، وأشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له الملك الحق المبين، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله خاتم النبيين وإمام المتقين، صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه ومن تبعهم باحسان الى يوم الدين.

له پاشاندا: خوی گه وره پیغه مبه ره که ی محمد (ﷺ) ی ناردوو به پینمایو دینی راست وه کو سۆزو په حمهت بۆ هه موو جیهان، وه پيشه و او سه رمه شق بۆ زانایان، وه به لگه و بورهان بۆ هه موو خه لکان، به هوی ئه و وه وه ی بۆ سه ر ئه و دابه زیوه له قورئان و سوننهت خوی گه وره هه موو شتیکی پوون کردۆته وه که به رژه وه ندی به نده کان و دامه زراوی و چاکسازی حالیان تیدابیت له دین و دنیا یاندا له بیرو باوهری راست و کرده وه ی چاک و په وشتی جوان و ئادابی به رز، پیغه مبه ره (ﷺ) نه ته وه که ی به جی هیشتوه له سه ر پښگایه کی سپی پاک شه وی وه کو پۆژ پوونا که، هیچ که سیکی لی لانیادات ته نها که سیکی له ناو چوونه بیت، وه ئه و نه ته وه یه ی که وه لایمی خواو پیغه مبه ره که یان (ﷺ) دایه وه و له سه ر ئه م شته پویشتن که ئه مانیش باشتین دروست کراو بوون له هاوه لآن وشوین که وتوان و ئه وانه ی به چاکه شوینیان که وتوون، هه ستان به جی به جی کردنی شه ریعت و یاسا که ی، وه ده ستیان گرت به سوننه ته که یه وه، قه پیان لی گرت به که لبه کانیان به بیرو باوهری په رستن و په وشت و ئه ده به وه، ئه مان بوون به و کۆمه له ی که وا به رده وام له سه ر حه ق ئاشکران، زیانیان پی ناگه یه نیته وه ی به ویت سه ر شوپیان بکات یا خود پیچه وانه یان بکات هه تا ئه و پۆژه ی که قیامهت دیت ئه مان به م شیوازه ن .

* وه ئیمه - سوپاس بۆ خوا - له سه ر شوینه واری ئه وان ده پوین، به ژیا نه پالپشته که یان به قورئان و سوننهت پینمایو وهرده گرین، ئه م شته ده لئین وه کو باسکردنی به خششه کانی خوی گه وره، وه وه کو پوونکردنه وه ی ئه وه ی که پیویسته هه موو موسلمانیک ی له سه ر بیت . داواکارین له خوی گه وره که ئیمه و برا موسلمانان کانمان دامه زراو بکات به ووته ی دامه زراو له ژیا نی دنیا و قیامهتدا، وه له لایه نی خۆیه وه به زه ییمان پی ببه خشیت هه ر ئه و به خشه ره .

* وه له بهر گرنگی ئه م باب ته و جیا وازی و جۆراو جۆری ئاره زووی خه لکی تیدا پیم خوش بوو که بیرو باوهری که مان - بیرو باوهری نه هلی سوننهت و جه ماعهت - به م شیوازه کورته بنووسم که بریتی یه له باوه ره یان به خوی گه وره و فریشته کانی و په رتوو که کانی و پیغه مبه رانی و پۆژی دوا یی و قه ده ر خیرو شه پی، داواکارم له خوی گه وره ئه م شته ته نها له بهر پووی ئه و بیت و گونجاو بیت له گه ل په زامه ندی یه که ی و سوود به خش بیت بۆ به نده کانی .

بیروباوهرمان:

* بیروباوهرمان: باوه ره یان به خوی گه وره و فریشته کانی و په رتوو که کانی و پیغه مبه رانی و پۆژی دوا یی و قه ده ر خیرو شه پی .

* باوه رده هینین: به په روه ردگاریتی خوی گه وره، واته: هه ر ئه و په روه ردگاری دروستکه ری خاوه نداری هه ل سوپینه ری هه موو ئیش وکاره کانی ئه م بوونه وه ره یه .

* وه‌باوهرده‌هینین: به په‌رستراویتی خوی گه‌وره، واته: هر ئه‌و په‌رستراوی حقه‌وشایانی په‌رستنه‌و هه‌موو په‌رستراویکی تری جگه له‌و به‌تال و پووجه‌لن .

* وه‌باوهرده‌هینین: به‌ناو و سیفاته‌کانی خوی گه‌وره

واته: خوی گه‌وره ناوه جوان و سیفاته ته‌واوه به‌رزه‌کانی هه‌یه .

* وه‌باوهرده‌هینین: به‌تاک و ته‌نهایی خوی گه‌وره له‌م شتانه‌دا: واته هیچ هاوبه‌شی نی‌یه نه له په‌روه‌ردگار یتیدا، وه نه له په‌رستراویتی‌دا، وه نه له‌ناو و سیفاته‌کانیدا، خوی گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا﴾ (مریم: ۶۵).

واته / خوی گه‌وره په‌روه‌ردگاری ئاسمانه‌کان و زه‌وی و ئه‌وه‌ی له نیوانیاندا، تو ئه‌ی محمد (ﷺ) خوی گه‌وره به‌رسته و به‌رده‌وام به له په‌رستنی‌دا، ئایا ده‌زانیت خوی گه‌وره هاوشیوه‌و هاوبه‌شی هه‌بیّت له‌ناوه‌که‌یدا که (الله) یه ؟ .

* وه‌باوهرمان وایه که خوی گه‌وره: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ (البقرة: ۲۵۵) .

واته/ خوی گه‌وره ئه‌و خواجه‌یه که هیچ په‌رستراویکی تری حق نی‌یه که شایه‌نی په‌رستن بیّت جگه له‌و که به‌رده‌وام زیندوووه و هه‌لسوو‌پینه‌ری ئه‌م بوونه‌وه‌ریه، نه وه‌نه‌وزه ده‌بیاته‌وه نه‌خه‌ولی‌که‌وتن، هه‌رچی له ئاسمانه‌کان و زه‌ویدا، هه‌مووی مولکی خواجه، کئ هه‌یه بتوانیّت تکا بکات له‌لای خوی گه‌وره ته‌نها به‌پړگا پیدانی خوی نه‌بیّت، هه‌رچی داهاتوو و پابردوو دروستکراوه‌کانیّت هه‌مووی ده‌زانیت، وه‌ئه‌وان ناتوانن ده‌وری شتی‌ک له زانستی خوی گه‌وره بده‌ن و بیزانن ته‌نها به‌ویستی خوی نه‌بیّت، وه‌کورسی خوی گه‌وره زۆر فراوانه به فراوانی ئاسمانه‌کان و زه‌وی، وه‌پاراستنیان خوی گه‌وره نا‌په‌ت ناکات و قورس نی‌یه له‌لای، وه هر ئه‌و به‌رزه خودی خوی و ناو و سیفات و کرده‌وه‌کانی، وه له هه‌موو که‌س گه‌وره‌تره .

* وه‌باوهرمان وایه که: ﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ (الحشر: ۲۲-۲۴).

واته/ خوی گه‌وره ئه‌و خواجه‌یه که هیچ په‌رستراویکی تری حق نی‌یه که شایانی په‌رستن بیّت جگه له خوی گه‌وره، که زانای شته نه‌ینی و ئاشکراکه‌نه که هر ئه‌و به‌سۆزو په‌حم و به‌زه‌یی‌یه، وه خوی گه‌وره ئه‌و خواجه‌یه که هیچ په‌رستراویکی تری حق نی‌یه که شایانی په‌رستن بیّت جگه له خوی گه‌وره که خاوه‌نداری هه‌موو بوونه‌وه‌ره و پاکه له هه‌موو که‌م و کوپی‌یه‌ک، وه خه‌لکی پاریزراو بوون له‌وه‌ی که سته‌میان لی بکات، وه به‌پاست دانه‌ری پیغه‌مبه‌رانه به ئاشکرا کردنی موعجیزه‌کانی بۆیان، وه ئاماده‌یه به‌سه‌ر بنده‌کانی‌یه‌وه و چاودیره له‌سه‌ریان، وه‌زال و ده‌سه‌لاتدارو به‌توانایه به‌سه‌ر هه‌موو دروستکراوه‌کانی، وه گه‌وره‌یه له‌ئاست هه‌موو که‌م و کوپی‌و له‌که‌داری‌یه‌ک، پاک و بئ گه‌ردی بۆ خوی گه‌وره له‌و شتانه‌ی که ده‌یکه‌ن به هاوبه‌ش بۆ خوی گه‌وره، وه خوی گه‌وره ئه‌و خواجه‌یه که دروستکه‌رو هی‌نانه بوون و داهینه‌ری هه‌موو شتی‌که که ویستی لی بیّت، وه‌وینه‌کیش و هی‌نانه بوونی شیوه‌ی دروستکراوه‌کانی، هه‌رچی ناوی جوان هه‌یه هه‌مووی بۆ خوی گه‌وره‌یه، وه هه‌رچی له

تاسمانه کان وزه ویدایه هه موو خوی گه وره به پاک پاده گرن به زمانی حالّ یان به زمانی قسه، هه ر ئه و به دهسه لات و کار به حیّیه .

* وه پیاوهرمان وایه که خوای گه وره مولکی ئاسمانه کان و زهوی هه یه:

﴿يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَاثًا وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ الذَّكَورَ أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنَاثًا وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ﴾ (الشورى: ٤٩-٥٠).

واته / خوای گه وره ویستی له چی هه بیټ دروستی ده کات، به ویستی خوئی کچ ده به خشیت به هه رکه سیڅ که ویستی لیبیټ، یا خود کورپان پی ده به خشیت، یا خود کورپو کچیان پی ده به خشیت، ویستی لی بیټ نه کورپ نه کچ نابه خشیت بیټان، به راستی خوای گه وره زاناو به ده سه لات هه سه ر هه موو شت ټکدا .

*وہ بیاوہرمان وایہ کہ خوی گہورہ:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ (الشورى: ١٢).

واته / هیچ شتيك له خوای گه وړه ناچيټ، وه خوای گه وړه بيسه رو بينه ری هه موو شتيکی گه وړه و بچوک وئاشکراو نهينی یه، خه زينه و کلیله کانی ئاسمانه کان و زهوی هه مووی مولکی ئه وه و به دهستی ئه وه، بۆ هه ر که سيک که ويستی لی بټ پړزی فراوان دهکات، وه بۆ هه ر که سيکيش که ويستی لی بټ لی ی ته سک دهکات، به پراستی خوای گه وړه زانابه به هه موو شتيك .

* و**ه** باو**ه** پ**ر** م**ا**ن و**ا**ی**ه** ک**ه** خ**و**ای گ**ه** و**ر**د: ﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ (هود: ۶).

واته / هیچ ئازەل و گیان له بهرێك نییه له سه رپووی زهوی ئیلا خواى گه وره پۆزى ده دات و پۆزیان لای خواى گه وره یه، وه ده زانی ت شوینی مانه وه و نیشته جی بوونی کوئی یه و، شوینی پۆیشتن و مردنیشی کوئی یه، هه مو ئه م شتانه له (لوح المحفوظ) دا نووسراون .

*وہ باوہرمان وایہ کہ خوی گہورہ:

﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يُعْلِمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا
مِرْطَبٌ وَلَا يَاسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ (الأنعام: ٥٩).

واته/ کلیلې زانیاری غیب و نهیښی په کان لای خواى گه ورهيه وهيچ که سيک نايزانيت ته نها خوى نه بيت، وهئوهمى له ووشکاني و دهریاکان دا ههيه زانیاری به ههمووی ههيه، وهگه لای هيچ داريک ناوهریت ئيلا خواى گه وره زانیاری به کات و شوینى وهرينه کهى ههيه، وههيچ دانه ويلاهه که نىيه له تاریکى ژير زهوى ياخود ته پر ياخود وشک ئيلا ههموئهمانه له (لوح المحفوظ) دا نووسراونه ته وه .

*وہ بیاوہرمان وایہ کہ خوی گہورہ:

﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ (لقمان: ٣٤).

واته / زانیاری یه کانی هاتنی قیامت لای خوی گه وره یه و هه خوی ده زانییت، وه هه خوی کاتی باران بارین ده زانییت، وه هه خوی ده زانییت نه وهی له په حمی ئافره تدايه ئایا کوره یاخود کچ، باشه یاخود خراپ، وه هیچ نه فسیک نازانییت سبهی چی به ده ست دینییت و تووشی چی ده بییت، وه هیچ نه فسیک نازانییت له کویدا ده مریت ته نها خوی گه وره نه بییت، به راستی خوی گه وره زانا و خه بیره .

* وه باوه پیمان وایه که خوی گه وره قسه ده کات به وهی که ویستی لی بیت هه کاتییک که بیه وییت و چونی بویت: ﴿ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا ﴾ [النساء: ۱۶۴] .

واته / خوی گه وره قسهی له گه ل موسی کرد (ﷺ) قسه کردنیکی راسته قینه .

وه ده فهرمویت: ﴿ وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ ﴾ [الاعراف: ۱۴۳] .

واته / کاتییک موسی (ﷺ) له کاتی دیاری کراودا هات و خوی گه وره قسهی له گه لدا کرد .

وه ده فهرمویت: ﴿ وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ﴾ [مریم: ۵۲] .

واته / بانگی (موسی) مان کرد (ﷺ) و قسه مان له گه ل کرد له لای راستی چیای طور، وه پله و پایه مان نزیک کرده وه هه تا قسه مان له گه لدا کرد و گوئی له قسهی په روه ردگار بوو .

* وه باوه پیمان وایه که: ﴿ قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ﴾ (الكهف: ۱۰۹) .

واته / نه گه ر ئاوی ده ریاکان مه ره که ب بن بۆ پیئووس، پیئووسیش ووشه کانی خوی گه وره بنووسن ئه و ئاوی ده ریاکان ووشه که ده بییت و کوئیایی دیت و ووشه کانی خوی گه وره نه وهنده زۆرن کوئیایی نایهت .

مه روه ها ده فهرمویت: ﴿ وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴾ (لقمان: ۲۷)

واته / نه گه ر هه رچی دار هه یه له سه ر پووی زه وی هه مووی پیئووس بییت و ئاوی ده ریاکان مه ره که ب بییت نه و ته و او ده بن، به لام ووشه کانی خوی گه وره ته و او نابییت، هه رچه نه نه گه ر له پاشاندا هه و ده ریای تریش یارمه تی بده ن نه مانیش ته و او ده بن، به راستی خوی گه وره به ده سه لات و کار به جییه .

* وه باوه پیمان وایه که ووشه کانی خوی گه وره ته و او ترین ووشه ن، راستن له هه واله کاندا، دادپه روه رن له حوکمه کاندا، جوانن له قسه کاندا، خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا ﴾ [الانعام: ۱۱۵] .

واته / ووشه ی په روه ردگار ته واون، راستن له هه واله کاندا، دادپه روه رن له حوکمه کاندا ، وه ده فهرمویت: ﴿ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴾ [النساء: ۸۷] .

واته / کئی هه یه قسه ی له قسه ی خوی گه وره راستتر بییت؟

* وه باوه پیمان وایه که قورئانی پیروژ قسه ی خوی گه وره یه به راسته قینه یی قسه ی پی کردووه، وه داویتی به جبریل (عليه الصلاة والسلام) نه ویش دایبه زاندووه بۆ سه ر دلی پیغه مبه ر (ﷺ)،

﴿ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ ﴾ [سورة النحل: ۱۰۲] .

واته / نه ی محمد (ﷺ) بلئی نه م قورئانه جبریل (عليه الصلاة والسلام) دایبه زاندووه بۆ سه ر دلی من له لایه ن

په روه ردگار ته وه به حه ق .

وه دهفه رموئیت: ﴿وَأَنَّهُ لَنَتَزِيلَنَّ رَبُّ الْعَالَمِينَ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ﴾
(الشعراء: ١٩٢-١٩٥).

واته / ئه م قورئانه پیرۆزه دابه زینراوی په روه ردگاری هه موو جیهانه، که جبریلی دهست پاک (علیه الصلاة والسلام) دایبه زاندووته سهر دلت تا تویش ببیت به یه کیک له ترسینه ران وخه لکی پی بترسیئیت و ئاگاداریان بکه یته وه پی، وه به زمانی عهره بی ئاشکرا دابه زیوه .

* وه باوه رمان وایه که خوی گه وره به رزه به سهر دروست کراوه کانیدا خودی خوی و سیفاته کانیشی، چونکه خوی گه وره دهفه رموئیت:

﴿وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: ٢٥٥]. واته/ خوی گه وره به رزو گه وره خودی خوی و ناوو سیفاته کانی .

وه دهفه رموئیت: ﴿وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ﴾ [الأنعام: ١٨] .

واته/ خوی گه وره به دهسه لاته و ژاله و به رزه و له سه رووی به نده کانی یه وه یه، وه خوی گه وره کار به جی و زانایه .

* وه باوه رمان وایه که: ﴿خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ﴾ (یونس: ٣).

واته/ خوی گه وره ئاسمانه کان و زهوی دروست کرد له شەش پۆژدا، پاشان به رز بووه وه بۆ سهر عهرش و ههر ئه و هه ل سورینه ری ئه م بوونه وه ره یه .

وه به رز بوونه وه ی بۆ سهر عهرشه که ی: به رز بوونه وه یه تی بۆ سهری به خودی خوی به رز بوونه وه یه کی تایبه ت که گونجاوو شیاو بیئت به پیرۆزی و گه وره یی خوی گه وره، له به رز بوونه وه ی هیچ که سیك له دروست کراوه کانی ناچیت، وه هیچ که سیك چۆنیت یه که ی نازانیت ته نها خوی نه بیئت .

* وه باوه رمان وایه که خوی گه وره له گه ل دروست کراوه کانیت ی، وه خوی له سهر عهرشه که یه تی زانیاری هه یه به حالیان، و ووته کانیان ده بیستیت و، کرده وه کانیان ده بینیت، وه ئیش و کاریان هه ل ده سوورپینیت، پۆزی هه ژاران ده دات و تی کشکاوان چاک ده کاته وه، وه مولک ده دات به ههر که سیك که ویستی لی بیئت، وه ده یسه نیته وه له ههر که سیك که ویستی لی بیئت، وه ویستی لی بیئت ههر که سیك ده سه لاتدار بکات ئه و ده سه لاتداری ده کات، وه ئه وه یشی ویستی لی بیئت سهر شوپو پيسوای ده کات، خیرو چاکه ههر به دهستی ئه وه، وه ههر ئه و تواناو ده سه لاتی به سهر هه موو شتی کدا هه یه، وه ههر که سیك ئه مه ئیشی بیئت به شیوه یه کی راسته قینه له گه ل دروست کراوه کانیت ی، هه رچه نده له سه روویانه وه یه له سهر عهرشه که ی به شیوه یه کی راسته قینه: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ﴾

وهو السميع البصير﴾ [الشورى: ١١]. واته/ هیچ شتیك له خوی گه وره ناچیت و خوی گه وره بیسه رو بینه ری هه موو شتی که .

وه ئیمه وه کوو (الحولية) له جه همی یه کان و جگه له وان نالین: خوی گه وره له گه ل دروست کراوه کانیت ی له سهر پووی زهوی، وه باوه رمان وایه که ههر که سیك وا بلیت ئه و کافره یا خود گومرایه، چونکه وه سفی خوی گه وره ی کردووه به سیفاتی که م و کوپ که شایانی خوی گه وره نی یه .

* وه باوه پمان هه یه به وهی که پیغه مبه ره که ی (ﷺ) هه والی پیداوین که هه موو شه ویک داد به زیت بۆ ئاسمانی دونیا کاتیک که سی یه کی (یه که له سهر سی) شه و ده مینیت وه ده فهرمویت: ﴿مَنْ يَدْعُونِي فَاسْتَجِبْ لَهُ؟ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأَعْطِيهِ؟ مَنْ يَسْتَعْفِرُنِي فَأَغْفِرْ لَهُ؟﴾ (١٠).

واته / کئ لیم ده پارپته وه تا وه لایم به ده مه وه؟ کئ داوام لی ده کات تاپی به خشم؟ کئ داوا لیخوشبونم لی ده کات تا لی ی خوش بم؟ .

* وه باوه پمان وایه که خوی گهره له پوژی قیامه تدا دیت بۆ بریاردان له نیوان به نده کان دا چونکه ده فهرمویت: ﴿كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا وَجِيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْأِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى﴾ (الفجر: ۲۱-۲۳).

واته / نه خیر نابیت کرده وه کانتان به و شیوازه بیت چونکه کاتیک دیت زهوی ده له رزیت و ده هه زیت و ده شکیت یه که له دوا یه که، وه خوی گهره دیت بۆ بریاردان له نیوان به نده کاند، وه فریشته کانیش پۆل پۆل دین، وه له و پوژدها فریشته کان دۆزه خ راده کیشن و ده یهینن، ئه و کاته مروف په شیمان ده بیته وه له کرده وه خراپه کانی دونیای، به لام په شیمانی و یادکردنه وهی تاوانی سوودی پی ناگه یه نیت له و پوژدها .

* وه باوه پمان وایه که خوی گهره: ﴿فَعَالٌ لِمَا يُرِيدُ﴾ [هود: ۱۰۷].

واته / هه رچی بویت ویستی لی بیت ده یكات و کهس نییه ده سته وه ستانی بکات.

* وه باوه پمان وایه که ویستی خوی گهره دوو جوړه: یه که میان: که ونی (کونیة) که به هوییه وه مه به سستی خوی گهره پوو ده دات، وه مه رج نییه که خوی گهره خوشی بویت که به مانای ویست دیت (المشیئة)، وه کو خوی گهره ده فهرمویت: ﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتُلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ﴾ [البقرة: ۲۵۳].

واته / ئه گهر خوی گهره ویستی لیبوايه ئه واکوشتاری یه کترین نه ده کرد، به لام خوی گهره ئه وهی بیه ویت جی به جی ده کات .

وه ده فهرمویت: ﴿إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ﴾ [هود: ۳۴].

واته / ئاموژگاری من سوودتان پی ناگه یه نیت ئه گهر خوی گهره بیه ویت گومراتان بکات، چونکه هه ر ئه و پهره درگارتانه و پینمایو گومپایی هه ر به ده سستی ئه وه .

دووه میان: ویستی شهرعی که مه رج نییه مه به سستی جی به جی بیت، وه مه به سستی تییدا ته نها خوشویستراو ده بیت بوی وه کو ده فهرمویت: ﴿وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ﴾. واته / خوی گهره ده یه ویت لیتان خوش بیت

* وه باوه پمان وایه که ویست و مه به سستی (کونی و شرعی) ده گه پیته وه بۆ دانایی خوی گهره: ئه وهی که بریاری که ونی له سهر دابیت، یا خود داوا پهرستنی پی کرد بیت له دروست کراوه کانی (شرعاً) ئه وه دانایی یه و به گویره ی دانایی یه، ئیتر هه یه زانیومانو، هه یشه هوشتان په ی پی نه بر دووه و نه یزانیوه .

﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ﴾ [التين: ۸].

واته / ئایا خوی گهره له هه موو دادوهره کان دادوهرتر نییه؟

وه دهفه رموئیت:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾ (المائدة: ۵۰).

واته/ کئی هه یه حوکم و برپاری باشرتبیئت له برپاری خوای گه وره بۆ که سانییک که دلنیا یی یان هه بیئت؟

* وه باوه رمان وایه خوای گه وره باوه پدارانی له خوا ترس و پیاوچاکانی خوش دهوئیت و نه وانیش خوای گه وره یان

خوش دهوئیت .

وه کو دهفه رموئیت: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ﴾ [ال عمران: ۳۱] .

واته / نه ی محمد (ﷺ) پییان بلئی نه گهر ئیوه خوای گه وره تان خوش دهوئیت نه و شوینی من بـ که ون، خوای

گه وره یش ئیوه ی خوش دهوئیت .

وه دهفه رموئیت: ﴿فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ﴾ [المائدة: ۵۴] .

واته / نه و خوای گه وره که سانیکی تر ده هیئیت که خوشیانی دهوئیت و نه وانیش خوای گه وره یان خوش دهوئیت

وه دهفه رموئیت: ﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ﴾ [ال عمران: ۱۴۶] .

واته / خوای گه وره ئارامگرانی خوش دهوئیت .

وه دهفه رموئیت: ﴿وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾ [الحجرات: ۹] .

واته / ئیوه دادپه روه ربن به پاستی خوای گه وره دادپه روه رانی خوش دهوئیت .

وه دهفه رموئیت: ﴿وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ [المائدة: ۹۳] .

واته / چاکه بکه ن چونکه به پاستی خوای گه وره چاکه کارانی خوش دهوئیت .

* وه باوه پمان وایه که خوای گه وره پازی یه له و شه ریه ته ی که دایناوه له کرده وه کان و وته کان، وه ناپازی یه

له و شتانه ی که قه ده غه ی کردووه، له وانه:

دهفه رموئیت: ﴿إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ، وَأَنْ تَشْكُرُوا يَرْضَاهُ لَكُمْ﴾ [الزمر: ۷] .

واته / نه گهر ئیوه کوفر بکه ن نه و به پاستی خوای گه وره ده و له مه نده و پیویستی به ئیوه نییه که بیپه رستن و

سوپاسی بکه ن، به لام پازیش نییه به کوفر بۆ به نده کانی، وه نه گهر سوپاسی خوای گه وره بکه ن نه و به سوپاس

کردن پازی یه لیتان .

وه دهفه رموئیت: ﴿وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ﴾ (التوبة: ۴۶).

واته / به لام خوای گه وره پیی ناخوش بوو که دوو پوهه کان ده رچن له گه ل باوه پداران بۆ جههاد کردن، بۆیه

پایانی گرت و دانیشتنی خسته دلپانه وه وه کوو سه رشوپی یه ک بۆیان، و پییان ووترا دانیشن له گه ل دانیشتنووه کان)

نه وانه ی (عذر) یان هه یه له کوپرو نه خوش و ئافرهت و مندال) .

* وه باوه پمان وایه که خوای گه وره پازی ده بیئت له و که سانه ی که باوه پریان هیناوه و کرده وه ی چاکیان کردووه:

﴿مَرْضَى اللَّهِ عَنْهُمْ وَمَرْضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ﴾ (البينة: ۸).

واته / خوای گه وره لییان پازی بوو به هوی باوه رهینان و کرده وه چاکه کانپانه وه (واته: هاوه لان)، وه نه وانیش

پازی بوون له خوای گه وره به هوی نه و هه موو به خششانه ی که پییانی دا له به هه شتدا، که نه مه بۆ که سیکه له

خوای گه وره بترسیت به زانیاری یه وه .

*وه باوه پیمان وایه که خوای گه وره توو په ده بیټ له که سیڅ که شایانی توو په بوون بیټ، له کافران و جگه له وان:

﴿الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَ السَّوِّ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوِّ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ﴾ [الفتح: ۶].

واته / نه وانه ی که گومانی خراب به خوای گه وره ده به ن (گومان بردن به سهر که وتنی ووشه ی کوفر به سهر ووشه ی ئیسلامدا) نه وانه نه و گومانه خرابه یان بوخوایان ده گه پټه وه و توشی خوایان ده بیټ و خوای گه وره یش لیان تو په بووه .

وه ده فهرمویت: ﴿مَنْ شَرَحَ بِالْكَفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ [النحل: ۱۰۶].

واته / به لام که سیڅ کوفر بکات به دم و سینگیشی فراوان بیټ و دلی خوش بیټ به و کوفره ی که کردوویه تی، نه وانه و که سانه توو په بوونی خوای گه وره یان له سهره و سزیه کی زور گه وره یان بو هیه .

*وه باوه پیمان وایه که خوای گه وره پرویه کی هیه که وه سف کراوه به پیروزو به پیز که ده فهرمویت: ﴿وَيَقْبِ وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ﴾ [الرحمن: ۲۷].

واته / هه موو شتی که له ناو ده چیت و نامیټ، ته نها پروی په روهر دگارت ده میټ

که وه سف کراوه به وه ی که پرویه کی پیروزو به پیزه .

*وه باوه پیمان وایه که خوای گه وره دوو دهستی پیروزی گه وره ی هیه که له دهستی هیچ له دروستکراوه کانی ناچیت، و که سیش چونیټی به که ی نازانیت ته نها خو ی نه بیټ، که ده فهرمویت: ﴿بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ﴾ (المائدة: ۶۴).

واته / به لکو هه ردوو دهستی خوای گه وره کراوه ن چونی ویت لیټ ده به خشیټ.

وه ده فهرمویت: ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ (الزمر: ۶۷).

واته / خوای گه وره یان به گه وره نه ناسیوه به و گه وره ی به ی که شایه نیټی، که هه موو زهوی له پوژی قیامه تدا ده کاته مشتی به وه (دهستی به وه دای ده خات) وه ئاسمانه کانیش لول ده کات به دهستی راستی و له دهستی راستی دایه، پاک و بیگه ردی و گه وره ی بو خوای گه وره له و هاوبه ش بریار دانه ی که بو ی بریار ده دن،

*وه باوه پیمان وایه که خوای گه وره دوو چاوی راسته قینه ی هیه که له چاوی هیچ له دروستکراوه کانی ناچیت و که سیش چونیټی به که ی نازانیت ته نها خو ی نه بیټ، که

ده فهرمویت: ﴿وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحِّينَا﴾ (هود: ۳۷).

واته / نه ی نوح (ﷺ) که شتی به که دروست بکه له پیش چاوی ئیمه، وه ئیمه چاودیریت ده که ین، وه به و شیوازه دروستی بکه که ئیمه به سروش بوتمان نار دووه .

وه پیغه مبر (ﷺ) ده فهرمویت: ﴿حِجَابُهُ الثُّرُ لَوْ كَشَفَهُ لَأَحْرَقَتْ سَبْحَاتُ وَجْهِهِ مَا أَنْتَهَى إِلَيْهِ بَصَرُهُ مِنْ خَلْقِهِ﴾^(۱۱).

واته / په رده ی خوی گه وره وداپوشه ری نووره نه گه ر لایبه ریټ و هلی بگریټ نه و نوورو پیروزی پوی چه ندیک چای خوی گه وره به نده کانی ببینټ هه مووی ده سوټینټ.

وه نه هلی سوننه کون له سه ر نه وه ی که خوی گه وره دوو چای هیه، وه فهرمووده که ی پیغه مبه ریش (ﷺ) پالپشتی ده کات دهر باره ی ده جال که ده فهرمویت: ﴿إِنَّهُ أَعْوَرَ وَإِنَّ رَبَّكُمْ لَيْسَ بِأَعْوَرَ﴾ (۱۲).

واته / ده جال چاویکی کویره و، به پاستی په روه ردگاری نیوه دوو چای هیه و هیچ چاویکی کویره نیه .
* وه باوه پمان وایه که خوی گه وره: ﴿لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ (الأنعام: ۱۰۳).
واته / چاوه کان هه ست به خوی گه وره ناکه ن له دونیادا، به لام خوی گه وره هه ست به هه موو چاوه کان ده کات و زانیاری پیان هیه و هیچ شتیکی لی ناشارد ریته وه، هه ر خوی گه وره نه نیی یه کان به ئاسانی ده زانیټ و زانیاری به هه موو شتیکی هیه و ئاشکراو نه نیی ده زانیټ .

* وه باوه پمان وایه که باوه پداران په روه ردگاریان ده بین له پوژی قیامه ت دا:

﴿وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ، إِلَىٰ رَبِّهَا نَاطِرَةٌ﴾ (القيامة: ۲۲/۲۳).

واته / له پوژی قیامه ت دا پوی باوه پداران ده گه شیته وه و جوا نه، کاتیکی که ته ماشای په روه ردگاریان ده که ن وده بینن .

* وه باوه پمان وایه که خوی گه وره هاوشیوه و هاوینی نه یی به له بهر ته واویټی سیفات ه کانی: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشوری: ۱۱] .

واته / هیچ شتیکی له خوی گه وره ناچیت و له وینه ی خوی گه وره نییه، وه خوی گه وره بیسه ره و بینه ره و هه موو شتیکی ده بیستیټ و ده بینټ .

* وه باوه پمان وایه که خوی گه وره: ﴿لَا تَأْخُذْهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ﴾ [البقرة: ۲۵۵] .

واته / خوی گه وره نه وه نه وزه ده بیاته وه وه نه ده خه ویت، له بهر ته واویټی و زیندویټی و هه ستانی به هه ل سوپاندنی دروستکراوه کانی .

* وه باوه پمان وایه که خوی گه وره سته م له هیچ که سیک ناکات له بهر ته واویټی دادپه روه ری، وه خوی گه وره بی ئاگا نییه له کرده وه ی به نده کانی له بهر ته واویټی چاودی ری و ئاگا لیبونی .

* وه باوه پمان وایه که هیچ شتیکی خوی گه وره ده سته و ده ستان ناکات نه له ئاسمانه کان و نه له زه وی، له بهر ته واویټی زانیاری و ده سه لاتی

﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ (یس: ۸۲) .

واته / ته نها ئیشی خوی گه وره وایه که نه گه ر ویستی له شتیکی بیت پیی ده فهرمویت ببه نه ویش یه کسه ر ده بیت .

وه خوی گه وره تووشی ماندووبوون و نه توانین نابیت له بهر ته واویټی هیزو ده سه لاتی: ﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ﴾ (ق: ۳۸).

واته / به جهخت له سه رکاروی یه وه ئیمه ئاسمانه کان و زهوی وئوهی له نیوانیان دایه دروستمان کرد له شهش پوژدا وهتووشی ماندوووبون و نهتوانین نه هاتین .

* وه باوه پمان ههیه به جی به جی کردنی هه موو ئه و ناوو سیفاتانه ی خوی گه و ره که خوی بۆ نه فسی پیرۆزی خوی جیگیر کردوه، یاخود پیغه مبه ر (ﷺ) بۆ جیگیر کردوه، به لام ئیمه به رائهت ده کهین و خۆمان دوور ده گرین له دوو ئاگاداری لی کراری گه و ره که بریتین له: یه که م: لی کچواندن (ئشیل) که مروّف به دلی یاخود به زمانی بلّیت سیفاتی خوی گه و ره وه کوو سیفاتی دروستکراوه کانی وایه،

دووه م: چۆنیتی (التکییف) واته: مروّف به دلی یاخود به زمانی بلّیت: چۆنیتی سیفاتی خوی گه و ره به م شیوه یه و به م شیوه یه یه .

* وه باوه پمان ههیه به نه فیکردن و جیگیر نه کردنی هه موو ئه و سیفاته که م و کوپانه ی که خوی گه و ره نه فی کردوه له خوی یاخود پیغه مبه ره که ی (ﷺ) نه فی کردوه له خوی گه و ره، وه ئه م نه فی کردنه جیگیر کردنی سیفاتی ته وای دژه که ی

ده گریته خوی (واته: که نه فی سیفاتیکه خراپ ده که ی له خوی گه و ره واته سیفاته دژه چاکه کهیت جیگیر کردوه، بۆ نمونه که نه فی نه زانین ده کهیت واته زانیاریت بۆ خوی گه و ره جیگیر کردوه، که نه فی سته م ده کهیت واته دادپه روه ریت بۆ خوی گه و ره جیگیر کردوه) .

وه بیدهنگ ده بین له و سیفاتانه ی که خواو پیغه مبه ره که ی (ﷺ) لی ی بیدهنگ بوونه، نه نه فیان کردوه و نه جیگیر.

* وه باوه پمان وایه که پویشتن له سه ر ئه م ریگایه پیویسته و هه ر ده بیّت له سه ری برۆین، چونکه ئه و سیفاتانه ی که خوی گه و ره بۆ نه فسی خوی جیگیر کردوه یاخود نه فی کردوه ئه و هه والیکه و خوی گه و ره هه والی پیی پاگه یاندووین ده رباره ی نه فسی خوی که خوی گه و ره له هه موو که س زاناره به نه فسی خوی، وه له هه موو که س ووته ی راست تهره و قسه ی جوانتره، وه به نده کان زانیاریان نییه ده رباره ی خوی گه و ره، وه ئه و سیفاتانه ی که پیغه مبه ره که ی (ﷺ) بۆ جیگیر کردوه یاخود نه فی کردوه ئه و هه والیکه و پیغه مبه ر (ﷺ) پیی پاگه یاندووین ده رباره ی خوی گه و ره، که پیغه مبه ر (ﷺ) زانترین که سه له دروستکراوه کان به په روه ردگاری وه له هه موویان زیاتر ئامۆژگاری خه لکی کردوه، وه هه موویان پاستگۆترو له هه موویان زمان پاراو ترو .

وه له قسه ی خواو پیغه مبه ره که ی (ﷺ) ته واییتی زانیاری و پاستی پوونکردنه وه ی تیدایه، بۆیه بیانوو بۆ هیچ که سیك نییه که وه ری نه گریت یاخود دوودل بیت له وه رگرتنی .

فصل

* وه هه موو نهو سیفاتانهی خوی گه وره که باس مان کرد به دریژی و به کورتی، نهوا ئیمه له وشته دا پشتمان به ستوو به قورئانی په روه ردگارمان و سوننه تی پیغه مبه ره که ی (ﷺ)، وه نه وهی پیشینه کانی نه م ئوممه ته و پیشه وایانی هیدایه ت له پاش نهوان له سه ری پویشتون .

* وه باوه پمان وایه که پیو یسته ده که کانی قورئان و سوننه ت له سه ر شیوازه ئاشکرا که ی باس بکه ی، وه هه لی بگرین له سه ر نهو راستیتی یه ی که گونجاوه بو خوی گه وره، وه به رائه ت ده که ی و خو مان دوور ده گرین له ریگی نهوانه ی که مانای سیفات کانی خوی گه وره ده گورن بو مانایه ک که خواو پیغه مبه ره که ی (ﷺ) مه به ستیان نه بووه (تحریف) ی ده که ن هه روه ها به رائه ت ده که ی و خو مان دوور ده گرین له ریگی له کار خستوان (المعطین)، نهوانه ی که سیفات کانی خوی گه وره له کار ده خه ن له و ده لاله ت له سه ر کراوه ی که خواو پیغه مبه ره که ی (ﷺ) مه به ستیان بووه .

هه روه ها به رائه ت ده که ی و خو مان دوور ده گرین له ریگی زیاده ویکه ران، نهوانه ی که سیفات کانی خوی گه وره یان چواندوو به سیفاتی دروستکراوه کانی (المشبه)، یاخود زیاده ویان کردوو له پرسیارکردن له چونی تی سیفات کانی خوی گه وره .

* وه باوه پمان وایه که زانیاری دلنای نه وهی که له قورئانی خوی گه وره دا، یاخود له سوننه تی پیغه مبه ره که یدا (ﷺ) هاتوو نه وه حقه و هندیکی هندیکی تری هه لئاوه شیئیت ته وه، چونکه خوی گه وره ده هه رمو یه ت: ﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا﴾ (النساء: ۸۲) .

واته / نه وه بو له قورئان نا کو لنه وه و تی ناپوان و لی تی ناگه ن، نه گه ر لی تی بگه یشتنا یه نهوا ده تانبینی قورئان هه مووی یه کگرتوو و جیاواز نییه، وه نه گه ر له لایه ن جگه له خوی گه وره وه بوا یه نهوا جیاوازی و هه لوه شانده نه وه یه کی زورتان تی دا ده بینی .

وه چونکه هه لوه شانده نه وهی هه ندیک هه وال بو هندیکی تر و پیو یست ده کات که هه ندیکیان هه ندیکی تریان به درو بخه نه وه، که نه مه یش زور دووره ناگونجیت له هه والی خوی گه وره و پیغه مبه ره که ی (ﷺ)، وه هه رکه سیك بلیت له قورئانی خوی گه وره دا یاخود له سوننه تی پیغه مبه ره که یدا (ﷺ) یاخود له نیوانیاندا دژ به یه ک و هه لوه شانده نه وهی یه کتری تی دا یه نهوا به هو ی نییه ت خراپی و لادانی دلته تی له حق، با توبه بکات و بگه ریته وه بو لای خوی گه وره و واز به یئیت له ری ده رچوون، وه هه رکه سیك و گومان به ری ت که دژ به یه ک و هه لوه شانده نه وهی یه کتری له قورئان یاخود سوننه تدا هه یه یاخود له نیوانیان دا هه یه، نهوا یان به هو ی که می زانیاری یه وه یه یاخود له که می تیگه یشتنی تی، یاخود به هو ی که مته رخمی یه تی له بیرکرده نه وه و تیروانین، بابگه ری ت به دوا ی زانیاری دا وکوشش بکات له بیرکرده نه وه و لی کو لینه وه دا تاحه قی بو پوون ده بیته وه، وه نه گه ر حه قی بو پوون نه بووه وه نهوا بابگه ریته وه بو لای زاناکه ی و پابه ستی ت له گومان بردن و با وه کوو دامه زراوان له زانسته ا بلیت: ﴿آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ

عند ربنا﴾ [آل عمران: ۷] . واته / بلین باوه پمان پی ی هی ناو هه مووی له لایه نی په روه ردگارمانه وه یه و هه مووی حه ق و راسته .

وه با بزانی ت قورئان و سوننه ت جیاوازی و دژ به یه کیان تی دا نییه و له نیوان دا نییه و یه کتری هه ل ناوه شیئنه وه

فصل

* وه‌باوه‌رمان هه‌یه به فریشته‌کانی خوی گه‌وره، وه‌ئوان ﴿عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ﴾ (الانبیاء: ۲۶-۲۷).

واته / فریشته‌کان به‌نده‌ی پزلین‌راوی خوی گه‌وره‌ن، وه هیچ شتیك نالین له پیش خوی گه‌وره دا هه‌تا خوی گه‌وره نه‌یلئت یاخود فه‌رمانیان پی نه‌کات، وه ئه‌وان به فه‌رمانی خوی گه‌وره کار ده‌که‌ن و هیچ شتیك له خویانه‌وه ناکه‌ن .

خوی گه‌وره دروستیانی کردووه و ئه‌وانیش هه‌ستاون به په‌رستنی خوی گه‌وره و ملکه‌چی گوپ‌پایه‌لی کردنی خوی گه‌وره بوون:

﴿وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ﴾ (الانبیاء: ۱۹-۲۰).

واته / فریشته‌کان له په‌رستنی خوی گه‌وره دا خویان به گه‌وره ناگرن و ماندوو نابن، به‌لکو به‌رده‌وام خوی گه‌وره ده‌په‌رستن و به‌پاکی پاده‌گرن، به شه‌وو به پوژ لاواز نابن و بیزار نابن له په‌رستنی خوی گه‌وره .
خوی گه‌وره شاردوینانی‌یه‌وه له ئیمه‌و نایان بینن، وه له‌وانه‌یه خوی گه‌وره ئاشکرایانی کردبیت بو هه‌ندی له به‌نده‌کانی و نیشانیانی دابیت، پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) جبریلی بینی (علیه السلام) له‌سه‌ر شیوه‌ی خوی شه‌ش سه‌د (۶۰۰) (بالی هه‌بوو که ئاسمانی گرتبوه‌وه، وه جبریل (علیه السلام) خوی کرد به مرقیکی ته‌واو بو مه‌ریه‌م و قسه‌یان له‌گه‌ل یه‌کتری دا کرد .

وه هات بو لای پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) که هاوه‌لانی له‌لابوو له‌سه‌ر شیوه‌ی پیاویک که نه ده‌ناسرا (خه‌لکی مه‌دینه نه‌بوو تا بیناسن)، وه‌نه شوینه‌واری رپ‌واری پیوه دیار بوو (ماندوو ته‌پوتو‌زاوی بیت)، جلیکی زور سپی له به‌ردا بوو، وه‌قزی زور په‌ش بوو، دانیشته له‌لای پیغه‌مبه‌ر (ﷺ)، وه هه‌ردوو ئه‌ژنوی دایه پال هه‌ردوو ئه‌ژنوی پیغه‌مبه‌ر (ﷺ)، وه هه‌ردوو ناوده‌ستی خسته‌سه‌ر هه‌ردوو رانی و گفتوگۆی له‌گه‌ل پیغه‌مبه‌ر کرد (ﷺ)، وه پیغه‌مبه‌ریش (ﷺ) گفتوگۆی له‌گه‌ل ئه‌ودا کرد، وه پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) به هاوه‌لانی راگه‌یاند که ئه‌وه جبریل بوو (علیه السلام).

* وه باوه‌رمان وایه که فریشته‌کان چه‌ند کاریکیان هه‌یه که خوی گه‌وره داوای لی کردوون که جی به‌جی بکه‌ن له‌وانه: جبریل (علیه السلام) که کاروباری سروش پی سپ‌ردراوه، له‌لایه‌نی خوی گه‌وره‌وه دای ده‌به‌زینیت بو سهر ئه‌و پیغه‌مبه‌رو نی‌ردراوانه به ویستی خوی گه‌وره .

وه میکائیل: که کاروباری باران و پوهه‌کی پی سپ‌ردراوه .

وه ئیسرافیل: که فووکردن به (صور) پی سپ‌ردراوه له کاتی قیامه‌ت که هه‌موو خه‌لکی ده‌مریت، وه له‌کاتی زیندوو بوونه‌وه‌یان .

وه فریشته‌ی گیان کیشان (ملك الموت): که گیان کیشانی دروستکراوه‌کانی پی سپ‌ردراوه له کاتی مردن دا .

وه فریشته‌ی چیاکان: که چیاکانی پی سپ‌ردراوه .

وه مالک: که ده‌رگاوانی دۆزه‌خه .

وه ئه‌و فریشتانه‌ی که کۆرپه‌ی ناو ره‌حمی ئافره‌تیا‌ن پی‌سپی‌ردراوه .

وه‌ئه‌و فریشتانه‌ی که مروّڤ ده‌پاریزن .

وه‌ئه‌و فریشتانه‌ی که نووسینی کرده‌وه‌کانی مروّڤیا‌ن پی‌سپی‌ردراوه .

وه هه‌موو مروّڤیک دوو فریشته‌ی له‌گه‌ل دایه ﴿إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ﴾ (ق: ١٨).

واته / دوو فریشته له‌گه‌ل مروّڤدان له‌لای راست وچه‌پی دانیشتون، هیچ ووته‌یه‌ک له ده‌می مروّڤه‌وه ده‌رناچی‌ت ئیلا ئه‌و دوو فریشته‌یه چاودیرو ئاماده‌ن وده‌ینووسن.

وه ئه‌و فریشتانه‌ی که پرسیار کردن له مردوویان پی‌سپی‌ردراوه له پاش به خاک سپاردنی، که دوو فریشته دین بو‌لای و پرسیار ی لی ده‌که‌ن ده‌رباره‌ی په‌روه‌ردگارو ئایین و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی (ﷺ)، وه خوای گه‌وره‌یش:

﴿يُنَبِّئُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ﴾ (ابراهيم: ٢٧).

واته / خوای گه‌وره باوه‌پداران دامه‌زراو ده‌کات له دونیاو دواپۆژدا له ناو گوڤ کاتی‌ک که دوو فریشته‌که پرسیاریا‌ن لی ده‌که‌ن به هۆی یه‌کخوا په‌رستی ووتنی لایله‌ه إلا الله محمد رسول الله که له ناو گوڤیش دا چۆن له دنیا و توویانه ئاوا وه‌لامی دوو فریشته‌که ده‌ده‌نه‌وه به دامه‌زراوی، به‌لام سته‌مکاران ناتوانن وه‌لامی دوو فریشته‌که به‌ده‌نه‌وه چونکه خوای گه‌وره ویلیان ده‌کات له وه‌لام دانه‌وه‌ی، وه ئه‌وه‌ی خوای گه‌وره ویستی لی بی‌ت جی‌به‌جی‌ی ده‌کات .

وه ئه‌و فریشتانه‌ی که به‌هه‌شتی‌یه‌کانیا‌ن پی‌سپی‌ردراوه:

﴿جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ﴾ (الرعد: ٢٣).

واته / فریشته‌کان له هه‌موو ده‌رگا‌کانی به‌هه‌شته‌وه ده‌چنه لای به‌هه‌شتی‌یه‌کان و پییا‌ن ده‌لین: سه‌لامتان لی بی‌ت ئیوه پارێزراو بوون له سزا به هۆی ئارامگرتنتان له‌دولیا له‌سه‌ر په‌رستن و له خوا ترسان، بۆیه پاداشتان و سه‌ره‌نجامتان باشت‌رین شوینه که به‌هه‌شته، وه پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) پیما‌نی را‌گه‌یاندوه که (البيت المعمور) له ئاسمانه‌وه هه‌موو پۆژیک هه‌فتا هه‌زار فریشته ده‌چنه ناوی‌یه‌وه، له ریوایه‌تیکی تردا نوێژی تیدا ده‌که‌ن پاشان نایه‌نه ده‌ره‌وه‌وه نا‌گه‌رینه‌وه .

فصل

*وه باوه پمان وایه که خوی گه وره په رتووی بۆ پیغه مبه رانی (رُسُلِه) ناردو ته خواره وه تا ببیت به به لگه به سهر هه موو خه لگی یه وه، وه ببیت به شوینی به لگه بۆ هه موو خه لگی که به هویه وه پیغه مبه ران خه لگی فیری دانایی وکار به جی پی ده که ن و پاکیان ده که نه وه پی .

*وه باوه پمان وایه که خوی گه وره له گه ل هه موو پیغه مبه ری کدا (رسول) په رتووی کی دابه زاندو وه .
چونکه دهفه رمویت: ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ﴾ (الحديد: ۲۵).

واته/ به جهخت له سهر کراوی یه وه ئیمه پیغه مبه رانی خۆمان ناردو وه به موعجیزاتی پوون و شهریه تی ئاشکرا، وه له گه ل هه ریه که یاندا په رتووی ئاسمانی و ته رازووی دادپه روه ریمان دابه زاندو وه، تاخه لگی ژیا نی خویانی له سهر دابه زریښ به دادپه روه ری.

وه ناوی ئه م په رتووکانه ده زانین:

۱- ته ورات: که خوی گه وره دایبه زاندو وه بۆ موسی (ﷺ) که گه وره ترین په رتوکی به نی ئیسرائیل، که ﴿فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ﴾ (المائدة: ۴۴).
واته/ ته ورات هیدایه ت و پوونا کی تیدا بوو (که بریت یه به له مژده دان به هاتنی محمد (ﷺ) و پیویستی تی شوینکه وتنی) که پیغه مبه رانی موسلمان ی به نی ئیسرائیل حوکمیان پی ده کرد، وه فه رمانیان به شوینکه وتوانیان و زانا دانا کان و زانایان دانه کرد که ته ورات بپاریزن له ده ستکاری کردن و گورینی.

۲- ئینجیل: که خوی گه وره دایبه زاندو وه بۆ عیسی (ﷺ) که به راست دانه ری ته ورات و ته واوکه ری بووه: ﴿وَأَتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ﴾ (المائدة: ۴۶).
واته/ ئیمه ئینجیل مان داوه به عیسی (ﷺ) که هیدایه ت و پوونا کی تیدا بووه (که بریت یه به له مژده دان به هاتنی محمد (ﷺ) وه پیویستی تی شوینکه وتنی) وه به راست دانه ری ته ورات بووه، وه هیدایه ت و ئاموزگاری بووه بۆ که سانی له خوا ترس.

وه خوی گه وره دهفه رمویت:

﴿وَلَا حِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ﴾ (آل عمران: ۵۰).

واته/ عیسی (ﷺ) پیتانی فه رمو وه تا هندی له و شتانه ی که له سهرتان هه رام کراوه هه لالی بکه م له ئینجیلدا.

۳- زه بوور: که خوی گه وره دایبه زاندو وه بۆ داود (ﷺ).

۴- صوحوفی ابراهیم و موسی (عليهما الصلاة والسلام).

۵- قورئانی گه وره و پیرۆز که خوی گه وره دایبه زاندو وه بۆ سهر کو تایی پیغه مبه ران محمد (ﷺ) که ﴿هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ﴾ (البقرة: ۱۸۵).

واته/ دابه زینی قورئان له مانگی په مه زان هیدایه ت بووه بۆ خه لگی، وپوون که ره وه بوو له و هیدایه ته، وه جیا که ره وه ی نیوان هه ق و به تال بووه.

که قورئان: ﴿مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ﴾ (المائدة: ۴۸).

واته / ئه ی محمد (ﷺ) ئیمه نه و قورئانه مان دابه زاندو ته سهرت که به راست دانه ری په رتوکه ئاسمانی یه کانی پیش خویه تی، وزاله به سهریاند که خوی گه وره به هوی قورئانه وه حوکم و نیش کردنی به هه موو په رتوکه کانی تر سپیوه ته وه، وه په یمانی داوه به پاراستنی له گالته ی گالته جاپان، وه له لادانی له ری دهرچوان ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ (الحجر: ٩) .

واته / به جهخت له سهرکراوی یه وه ئیمه خو مان قورئانمان دابه زاندو وه، وه به جهخت له سهرکراوی یه وه ئیمه خو مان ده پیاریزین.

چونکه ده مینیته وه به سهر خه لکی یه وه وه کو به لگه تا پوژی قیامه ت. به لام په رتوکه کانی پیش قورئان دیاری کراو بوون به کاتیکی دیاری و به سهرده چوون به هاتنه خواره وه ی شتیکی تر که نه وه ی ده سپی یه وه، وده ستکاری و گوړانکاری تیدا پوون ده کرده وه بویه پاریزراو نه بوونه لی یو ده ستکاری و گوړان و که م و زیاد پووی داوه تیاندان، خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ﴾ (النساء: ٤٦).

واته / له ناو جووله که کاند که سانی که هه بوونه که ده ستکاری ته وراتیان کردو وه و شوینی ئایه ته کانیان گوړپوه. وه ده فهرمویت: ﴿فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ﴾ (البقرة: ٧٩).

واته / له ناوچوون بو نه و که سانه ی که په رتوکه که (ته ورات) به دهستی خو یان دهنوسن و پاشان ده لاین نه مه له لایه ن خوی گه وره وه هاتو وه تا به هوی نه م تاوانه گه وره یه یانه وه نرخ و پا داشتیکی که میان ده ست بکه ویت، دو باره له ناوچوون بو نه وان به هوی نه و شته ی که به دهستی خو یان نووسیویانه و ده لاین له لایه ن خوی گه وره وه هاتو وه، وه له ناوچوون بو نه وان به هوی نه و شته ی که به دهستی ده هیئن. وه ده فهرمویت: ﴿قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا﴾ (الأنعام: ٩١).

واته / ئه ی محمد (ﷺ) پیان بلای: کی نه و په رتوکه ی دابه زاندو وه که موسی (ﷺ) هینا ویتی که ده یکه نه چه ند په رتوکیکی جیاوازه وه تا بتوانن ده ستکاری بکه ن و بیگوړن و سیفه تی باسکراوی محمدی (ﷺ) تیدا بشارنه وه، که هندی که له ته ورات ئاشکرا ده که ن و زوړیشی ده شارنه وه .. هه روه ها ده فهرمویت:

﴿وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُونَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ (آل عمران: ٧٨-٧٩) .

واته / له ناو گاوو جووله که کاند که مته لیک هه ن که ده ستکاری ته ورات و ئینجیلیان کردو وه بو یان زیاد کردو وه، کاتیکی که ده یخویننه وه زمانیان لوول و خوار ده که ن تا وازان که خوی گه وره دایبه زاندو وه، به لام خوی گه وره داینه به زاندو وه، وه ده لاین نه مه له لایه ن خوی گه وره وه دابه زیوه، هه رچه نده له لایه ن خوی گه وره وه دانه به زیوه، وه درو هه لده به ستن بو خوی گه وره هه رچه نده خویشیان ده زانن درویه، وه دروست نی یه بو هیچ که سیک که

خوای گه وره په رتووک و حوکم و پیغه مبه رایه تی بداتی پاشان به خه لکی بلیت ئیوه ببن به به ندهی من، وه من بپه رستن وخوا مه پهرستن. ئەم ئایه ته له سهر گاوره کان دابه زی که درویان هه لبه ست به دهم عیسی وه (ﷺ) که نه ئەم و نه هیچ پیغه مبه رانی تر قسه ی وایان نه کردوه.

وه خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَأُمُّهُ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا﴾ (المائدة: ١٥-١٧).

واته / ئەي گاورو جوله که کان ئەوا به جه خت له سهر کراوی یه وه پیغه مبه رمان (محمد) (ﷺ) هات بۆ لاتان که زۆر له و شتانه ی که ئیوه شار دبووتانه وه له ته ورات و ئینجیلدا ئەم بۆتان پروون ده کاته وه، وه له زۆر شتتان ده بووریت، وه به جه خت له سهر کراوی یه وه له لایه نی خوای گه وره وه پرووناکی (محمد) (ﷺ) و قورئانیکی ئاشکراتان بۆ هاتوه که به هۆیه وه خوای گه وره هیدایه تی ئەو که سانه دهدات که پازی یه لییان، و پێگاکانی پارێزراوی له سزا ده گرته بهر که ده یانگه یه نیت به هه شت و ده ریان ده کات له تاریکی یه کانی کوفر بۆ پرووناکی ئیسلام به پێگه پیدانی پهروه ردگاری، وه پێنمایان ده کات بۆ پێگای راست، وه به جه خت له سهر کراوی یه وه ئەوانه ی که ووتیان عیسی (ﷺ) خواجه به م قسه یه یان کافر بوونه، وه پێیان بلی ئەگه ر خوای گه وره بیه ویت عیسی (ﷺ) و دایکی و هه رچی له سهر زهوی یه هه موویان له ناو به ریت کێ هه یه بتوانیت قه ده ده ی خوای گه وره بکات و نه هیت؟! .

فصل

* وه باوه پمان وایه که خوای گه وره پیغه مبه رانی ناردوه بۆ لای دروستکراوه کانی: ﴿رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِّئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾ (النساء: ١٦٥).

واته / پیغه مبه ران مژده رو ترسینه ری خه لکین تا خه لکی هیچ به لگه ی نه مینیت له لای خوای گه وره له قیامه تدا له پاش ناردنی پیغه مبه ران، وه خوای گه وره به ده سه لات و کار به جێ یه.

* وه باوه پمان وایه که یه که م نێردراو نوح بووه وه کۆتاییشیان محمد بووه (صلی الله وسلم علیهم أجمعین) ﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ﴾ (النساء: ١٦٣).

واته / ئەي محمد (ﷺ) ئیمه نیگامان بۆت نارد هه روه کو چۆن نیگامان بۆ نوح نارد (ﷺ) وه بۆ پیغه مبه رانی دوا ی ئه ویش .

وه خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ﴾ (الأحزاب: ٤٠).

واته / محمد (ﷺ) باوکی هیچ کام له پیاوانی ئیوه نی یه، به لکو نێردراوی خوای گه وره یه و کۆتایی پیغه مبه رانه .
* وه باوه پمان وایه که باشتیرینان (محمد) ه پاشان ابراهیم پاشان موسی و پاشان نوح و عیسی (علیهم الصلاة والسلام) که خوای گه وره له م ئایه ته دا باسیان ده کات: ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا﴾ (الأحزاب: ٧).

واته / په یمانمان له پیغه مبه ران وه رگرت له سهر په رستنی خوی گه وره و بانگه واز کردنی نه ته وه کانیا، له توئی محمد و له نوح و ئیبراهیم و موسی و عیسی (علیهم الصلاة والسلام) وه په یمانکی سه ختمان لی وه رگرتن که جی به جی بکه ن.

* وه باوه پمان وایه که شهریه ت و به رنامه ی محمد (ﷺ) چاکه ی شهریه ت و به رنامه ی ئه و پیغه مبه رانه ی گرتوته خوی چونکه خوی گه وره ده فهرمویت:

﴿ شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ﴾ (الشورى: ۱۳).

واته / ئه ی محمد (ﷺ) خوی گه وره شهریه تی بو ئیوه داناه له دیندا، له وه ی که ئاموژگاری نوحی کردوه، وه ئه وه ی که به سروش بو توئی ناردوه، وه ئه وه ی ئاموژگاری موسی و عیسی پی کردوه که دین دامه زراو بکه ن و پابگرن، وه جیاوازی و پارچه پارچه یی تیدا مه که ن.

* وه باوه پمان وایه که هه موو پیغه مبه ران موقوف بوون و دروست کراو بوون، هیچ تایبه تمه ندی یه کی په روه ردگار یتیان نه بووه، خوی گه وره ده رباره ی نوح (ﷺ) که یه که م نیردراو بووه فهرمویه تی: ﴿ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ ﴾ (هود: ۳۱).

واته / من پیتان نالیم خه زینه کانی خوی گه وره لای منه، وه نایشلیم من زانیاری نه ینی ده زانم، وه نایشلیم من فریشته م.

وه خوی گه وره فهرمانی به (محمد) یش کردوه (ﷺ) که کو تای پیغه مبه رانه بلیت: ﴿ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ ﴾ (الأنعام: ۵۰).

واته / من پیتان نالیم خه زینه کانی خوی گه وره لای منه، وه نایشلیم من زانیاری نه ینی ده زانم، وه نایشلیم من فریشته م.

وه فهرمانی پیکردوه که بلیت:

﴿ قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ﴾ (الأعراف: ۱۸۸).

واته / ئه ی محمد (ﷺ) پییان بلی من مولک و توانای سوود پی گه یاندن و زیان پی گه یاندنی خوم نی یه مه گه ر خوی گه وره ویستی لی بیت . وه فهرمانی پی کردوه که بلی: ﴿ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴾ (الجن: ۲۱).

واته / ئه ی محمد (ﷺ) پییان بلی من ناتوانم و مولکی زیان و سوود پی گه یاندنی ئیوه م نی یه .

* وه باوه پمان وایه که هه موویان به نده بوونه له به نده کانی خوی گه وره، وه خوی گه وره ریژی لی نمان به په یام، وه وه سفی کردون به به ندایه تی کردن له به رزترین پله و پایه یاندا وه له کاتی باش باسکردن یاندا، وه ده رباره ی یه که میان که (نوح) ه (ﷺ) ده فهرمویت: ﴿ ذُرِّيَّةٌ مِنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ﴾ (الاسراء: ۳).

واته / ئه ی ئه وانه ی که له گه ل نوح دا هه لتانمان گرت له ناو که شتی یه که دا به راستی نوح به نده یه کی سوپاس گوزار بوو زور سوپاسی په روه ردگاری ده کرد، ده ی که واته ئیوه یش چاو له و بکه ن و شوینی بکه ون. وه ده رباره ی کو تای یان که محمه (ﷺ) ده فهرمویت:

﴿ تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴾ (الفرقان: ۱).

واته / خیر و چاکه ی نه و خوایه گه لیک زوره که نه و قورئانه ی دابه زاند بۆ سه ر به نده ی خو ی محمد (ﷺ) تا بۆ هه موو جیهان ببیت به ئاگادار که ره وه و ترسینه ر .

وه دهر باره ی پیغه مبه رانی تر ده فه رمویت:

﴿وَاذْكُرْ عِبَادَنَا اِبْرَاهِيمَ وَاِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ اُولِيَ الْاَيْدِي وَالْاَبْصَارِ﴾ (ص: ۴۵) .

واته / نه ی محمد (ﷺ) تۆ باسی به نده کانی ئیمه (ابراهیم و ئیسحاق و یعقوب) بکه (عليهم الصلاة والسلام) که خاوه نی ده ست و چاو بوونه , (واته : چاکه کارو خیرخواز بوونه و چاو پۆشنا بوونه به سروشی خوی گه وره) .

﴿وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْاَيْدِ إِنَّهُ اَوَّابٌ﴾ (ص: ۱۷) .

واته : / نه ی محمد (ﷺ) تۆ باسی به نده ی ئیمه داود (ﷺ) بکه که چاکه کارو خیرخواز بووه , وه بۆ لای خوی گه وره گه رابوووه .

﴿وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ اَوَّابٌ﴾ (ص: ۳۰) .

واته / سوله یمانمان (ﷺ) به خشی به داود (ﷺ) که باشتین به نده بووه و گه رابوووه بۆ لای خوی گه وره .

وه دهر باره ی عیسی ابن مریم (ﷺ) ده فه رمویت:

﴿اِنَّ هُوَ اِلَّا عَبْدٌ اُنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنِي اِسْرَآئِيلَ﴾ (الزخرف: ۵۹) .

واته / عیسی (ﷺ) هیچ شتیك نییه ته نها به نده ی خوی گه وره نه بیت, وه به خشی خۆمان پزانده به سه ریدا, وه کردوو مانه به نیشانه و په ند بۆ به نی ئیسرائیل تا ده سه لات ی خوی گه وره بناسن .

* وه باوه رمان وایه که خوی گه وره کو تای به په یامه کان هی ناوه به په یامی محمد (ﷺ) وه ناردوو یه تی بۆ لای هه موو خه لکی, چونکه خوی گه وره ده فه رمویت: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَاَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ (الأعراف: ۱۵۸) .

واته / نه ی محمد (ﷺ) به خه لکی بلی نه ی خه لکی من نیردراوی خوی گه وره بۆ لای هه مووتان, نه و خوایه ی که مولکی ئاسمانه کان و زه وی هه یه , که هیچ په رستراویکی تری حق نییه که شایه نی په رستن بیت جگه له و, زیندوو کردنه وه و مردن هه ربه ده ستی خو یه تی, ئیوه باوه ر به یینن به خوی گه وره و پیغه مبه ره که ی (ﷺ) که خوینه واری نییه و باوه ری هی ناوه به خوی گه وره و وشه کانی خوی گه وره , وه ئیوه شوینی نه و پیغه مبه ره بکه ون به لکو هیدایه ت ده درین له لایه نی خوی گه وره وه .

* وه باوه رمان وایه که شه ریه ت و به رنامه که ی بریتییه له دینی ئیسلام که خوی گه وره رازی بووه پی ی بۆ به نده کانی, وه خوی گه وره هیچ دینیکی تر جگه له ئیسلام له هیچ که سیك وه رناگریت و قه بول ناکات, چونکه ده فه رمویت:

﴿اِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْاِسْلَامُ﴾ (آل عمران: ۱۹) .

واته / به جه خت له سه رکاروییه وه دینی راست و لی رازی بوو لای خوی گه وره بریتییه له ئیسلام . وه ده فه رمویت: ﴿الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِينًا﴾ (المائدة: ۳) .

واته / نه مرق دینه که م بۆتان ته واو کرد, و به خشی خۆم ته واو پزانده به سه رتاند, وه رازی بووم که ئیسلام دینی ئیوه بیت .

وه ده‌فه‌رموئیت: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ (آل عمران: ۸۵).

واته/ هه‌ر که‌سیک دینداری بکات به جگه له دینی ئیسلام نه‌وا لئی وه‌رناگیرئیت و له دواړوژدا یه‌کئیک ده‌بیئت له دوړاوو زه‌ره‌رمه‌نده‌کان .

* وه‌باوه‌رمان وایه که هه‌رکه‌سیک نه‌مړو بلئیت دینئیکی تری جیگیرو وه‌رگیراو هه‌یه له‌لای خوای گه‌وره جگه له دینی ئیسلام نه‌وا نه‌و که‌سه کافره و داوای توبه‌کردنی لئ ده‌کړئیت، نه‌گه‌ر توبه‌ی کردو گه‌پایه‌وه باشه نه‌گه‌ر نا نه‌وا به هه‌لگه‌پاوه‌یی له دین ده‌کوژدئیت چونکه قورئانی به درو خستوته‌وه.

* وه‌باوه‌رمان وایه که هه‌رکه‌سیک باوه‌ری نه‌بیئت به‌وه‌ی که په‌یامی محمد(ﷺ) بو هه‌موو خه‌لک‌یه به‌تیکرا نه‌وه کوفری کردووه به هه‌موو پیغه‌مبه‌ران ته‌نانه‌ت به‌و پیغه‌مبه‌ره‌یشی که به قسه‌ی خوای ده‌لئیت باوه‌رم پی هیناوه وشوئینی که‌وتووم، چونکه خوای گه‌وره ده‌فه‌رموئیت:

﴿كَذَبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ﴾ (الشعراء: ۱۰۵).

واته/ نه‌ته‌وه‌ی نوح هه‌موو پیغه‌مبه‌رانیان به درو خسته‌وه .

خوای گه‌وره وایانی داناوه که هه‌موو پیغه‌مبه‌رانیان به درو خستوته‌وه له‌گه‌ل نه‌وه‌ی له پیس نوح دا هیچ پیغه‌مبه‌ریکی تر نه‌بووه“ چونکه به‌دروخستنه‌وه‌ی ته‌نها پیغه‌مبه‌ریک به‌دروخستنه‌وه‌ی هه‌موو پیغه‌مبه‌رانه .

وه خوای گه‌وره ده‌فه‌رموئیت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا﴾ (النساء: ۱۵۰-۱۵۱).

واته/ نه‌و که‌سانه‌ی که کوفر ده‌که‌ن به خوای گه‌وره و پیغه‌مبه‌رانی (کاتیک کوفریان کرد به پیغه‌مبه‌ریک خوای گه‌وره نه‌مه‌ی دانا به کوفر کردن به هه‌موو پیغه‌مبه‌ران)، وه ده‌یانه‌وئیت جیاوازی بخه‌نه نیوان خوای گه‌وره و پیغه‌مبه‌رانی‌یه‌وه، وده‌لئین باوه‌ر به هه‌ندیک له پیغه‌مبه‌ران دینین و کوفریش ده‌که‌ین به هه‌ندیکی تریان، وه‌ده‌یانه‌وئیت له نیوان باوه‌رو کوفردا دینئیکی مامناوه‌ندی دابنئین، نه‌مانه کافرن له راستیدا وه ئیمه بو کافران سزای پیسواکه‌رمان داناوه .

* وه‌باوه‌رمان وایه که له پاش محمدی پیغه‌مبه‌ری خوا(ﷺ) هیچ پیغه‌مبه‌ریکی تر نی‌یه، هه‌ر که‌سیکیش له پاش نه‌و بانگه‌شه‌ی پیغه‌مبه‌رایه‌تی بکات یاخود که‌سیک به راست بزائئیت که بانگه‌شه‌ی بکات نه‌وه کافره، چونکه خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی(ﷺ) و یه‌کده‌نگی زانایانی موسلمانانی به‌درو خستوته‌وه.

* وه‌باوه‌رمان وایه که پیغه‌مبه‌ر(ﷺ) (الخلفاء الراشدین) ی هه‌بووه(ﷺ) له پاش خوای جینیشینی‌یان کردووه له ئومه‌ته‌که‌یدا به زانست و بانگه‌واز و سه‌ره‌رشتی کردنی موسلمانان، وه‌باشترینیان و شیاوترینیان به جینیشینی (ابو بکر الصدیق) ه پاشان (عمر بن خطاب) ه پاشان (عثمان بن عفان) ه پاشان (علی بن ابی طالب) ه(ﷺ)، وه‌چون به‌م پیک‌خستنه له جینیشیندا بوون به‌هه‌مان شیوه‌یش له‌پله و پایه و فزلیش هه‌ر به‌م پیک‌خستنه بوون، وه خوای گه‌وره -دانایی ته‌واو بو نه‌وه- پیاوئیکی نه‌ده‌کرد به جینیشین به‌سه‌ر باشترین چاخ و سه‌رده‌مدا که که‌سیکیان تیدا بیئت له و باشتر بیئت و شایانتر بیئت به جینیشینی .

* وه باوه پیمان وایه ئه وهی له م چواره پله و پایه ی که متره له وانه یه جیا بکریته وه به تاییه تمه ندی یه که به هویه وه سه رکه ویت به سه ر ئه وهی که پله و پایه ی له م زیاتره، به لام به هوی ئه مه وه پله و پایه ی وه های نابیت به سه ر ئه وهی له م پله و پایه ی زیاتر بووه، چونکه ئه و شتانه ی که پله و پایه ی به رز ده که نه وه زۆرو جوړاوجوړن.

* وه باوه پیمان وایه که ئه م ئومه ته باشتیرین و به رزترین ئومه ته له لای خوای گه وره، چونکه خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾ (آل عمران: ۱۱۰).
واته / ئیوه ئه ی ئومه ته ی ئیسلام له و پوژده وهی که باوه پیمان هیناوه باشتیرینی ئومه تن که ده رکه وتبن بۆ خه لکی، چونکه فه رمان ده که ن به چاکه و قه ده غه ی خراپه ده که ن و باوه پ به خوا ده هیئن.

* وه باوه پیمان وایه که چاکترینی ئه م ئومه ته هاوه لاندن (ﷺ)، پاشان شوینکه وتووان و پاشان شوین که وتووانی شوین که وتووانن، وه به رده وام کۆمه لیک له م ئومه ته له سه ر حه قن و ئاشکران ئه وهی بیه ویت پیسوایان بکات یاخود پیچه وانه یان بکات ناتوانیت زیانیان پی بگه یه نیت، هه تا پوژی قیامت ئه مان به رده وام ده بن له سه ر حه ق.

* وه باوه پیمان وایه ئه و فیتنانه ی که پروی داوه له نیوان هاوه لاندن (ﷺ) ئه وه تاویل کردنی که بووه کۆششیان تیدا کردوو ئه وانه ی پیکاوایانه دوو پاداشتیان هیه، وه ئه وانه ی هه له یان کردوو پاداشتیکیان هه بووه، وه هه له که یان لی خوش بووه.

* وه باوه پیمان وایه که پیویسته ده ست هه ل بگراین و بی ده نگ بین له خراپه کاریان وه باسیان نه که یان ته نها به و ده سفه جوانه نه بیت که شایه نین، وه دل مان پاک بکه یه نه وه له پقو کینه به رامبه ر به هریه کیکیان، چونکه خوای گه وره ده رباره یان ده فهرمویت: ﴿لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتِلٌ أُولَٰئِكَ أَكْثَرُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتِلُوا وَكَلَّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى﴾ (الحديد: ۱۰).

واته / ئه وانه ی که له پیش ئازادکردنی مه کهه مالیان به خشیوه و کوشتریان کردوو له پیناوی خوای گه وره دا، یه کسان نین له گه ل ئه وانه ی که پاش ئازادکردنی مه کهه مالیان به خشیوه و کوشتریان کردوو له پیناوی خوای گه وره دا، هه رچه نده خوای گه وره په یمانی به هه شتی به هه ردو لایان داوه له گه ل جیاوازی پله کانی به هه شت، وه ده رباره ی ئیمه ده فهرمویت:

﴿وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ﴾ (الحشر: ۱۰).

واته / ئه وانه ی که پاش هاوه لاندن هاتن ده لاین: خوایه له ئیمه وه له براینمان خوش به که له پیش ئیمه وه به باوه په وه پویشتن، وه هیچ پقو کینه و هه سوودی یه که مه خه ره دل مانه وه به رامبه ر ئه و باوه پدارانه، ئه ی په روه ردگار به پاستی تو به سۆزو به زه ییت.

فصل

* وه باوه‌رمان هه‌یه به‌پۆژی دوا‌یی که پۆژی قیامه‌ته وه‌یچ پۆژیکی تری له‌پاش نی‌یه، کاتیکی خ‌وای گه‌وره خه‌لکی زیندوو ده‌کاته‌وه بۆ مانه‌وه‌ی هه‌میشه‌یی یان له به‌هه‌شتدا یاخود له دۆزه‌خی پ‌رله سزای ئازار‌وای.

* وه‌باوه‌رمان هه‌یه به زیندوو بوونه‌وه، که زیندوو‌کردنه‌وه‌ی مردوو‌ه‌کانه کاتیکی ئیسرافیل ف‌ووی دووهم ده‌کات به (صور)دا:

﴿وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ﴾
(الزمر: ٦٨).

واته / کاتیکی که ئیسرافیل ف‌ووی یه‌که‌م ده‌کات به (صور)دا هه‌رچی له ئاسمانه‌کان و زه‌ویدا‌یه هه‌مووی یه‌کسه‌ر ده‌مرن ته‌نها ئه‌وه‌ی خ‌وای گه‌وره ویستی لێ بی‌ت نه‌مری‌ت که (ئیسرافیل خ‌ویه‌تی ئه‌ویش له پاشاندا ده‌مری‌ت)، پاشان ف‌ووی دووهمی پ‌یدا ده‌کات خه‌لکی هه‌موویان له‌سه‌ر پ‌یه‌کانیان پ‌اده‌وه‌ستن و ته‌ماش‌ا ده‌که‌ن بزانی چیان پ‌ی ده‌وتری‌ت یاخود چ‌اوه‌پ‌یی ئه‌م شته ده‌که‌ن .

وه خه‌لکی هه‌مووی له گۆره‌کانیان هه‌له‌ده‌ستن بۆ په‌روردگاری هه‌موو جیهان به‌پ‌یی خ‌اوسی و به‌بی پ‌یلاو، به‌پ‌ووتی و به‌بی جل‌وبه‌رگ، وه به‌خه‌ته‌نه نه‌ک‌راوی
﴿كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعَدًّا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ﴾ (الانبیاء: ١٠٤).

واته / چۆن سه‌ره‌تا له سکی دایکیان ده‌ریانمان کرد به پ‌ووتی، و به‌پ‌یی پ‌ه‌تی، و خه‌ته‌نه نه‌ک‌راوی به هه‌مان شیوه‌یش ده‌یانگه‌ر‌پ‌نینه‌وه‌و زیندوو‌یان ده‌که‌ینه‌وه، ئه‌مه په‌یمانیکه‌و ئیمه داومانه‌و ده‌یبه‌ینه سه‌رو ج‌ی به‌ج‌ی ده‌که‌ین.

* وه‌باوه‌رمان هه‌یه به نامه‌ی کرده‌وه‌کان که ده‌در‌ین به‌ده‌ستی راست یاخود له پ‌شته‌وه ده‌در‌ین به‌ده‌ستی چه‌پ

﴿فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا وَيَنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًا وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا﴾ (الانشقاق: ٧-١٢).

واته / ئه‌وانه‌ی که نامه‌ی کرده‌وه‌کانیان ده‌در‌یت به‌ده‌ستی راستیان (که‌باوه‌ردارانن) ئه‌وا خ‌وای گه‌وره لی‌یان ده‌پ‌رسی‌ته‌وه لێ پ‌رسی‌نه‌وه‌یه‌کی ئاسان (خ‌راپه‌کانیان نیشان ده‌در‌یت و پاشان خ‌وای گه‌وره لی‌یان خ‌وش ده‌بی‌ت به‌بی ئه‌وه‌ی گف‌تو‌گۆی لی‌پ‌رسی‌نه‌وه‌یان له‌گه‌لدا بک‌ری‌ت)، له‌پاشاندا ده‌چن بۆ لای خ‌یزان و منداله‌کانیان یاخود بۆ‌لای خ‌ۆری‌یه‌کانیان که بۆیان ئاماده‌ک‌راوه له به‌هه‌شتدا به دل‌خ‌وشی‌یه‌وه، به‌لام ئه‌وانه‌ی که نامه‌ی کرده‌وه‌کانیان له پ‌شته‌وه پ‌ی ده‌در‌یت (چونکه ده‌ستی راستیان به‌ست‌راوه به ملیانه‌وه، وه‌ده‌ستی‌چه‌پیان له پ‌شته‌وه‌یه) ئه‌وا هاوار ده‌که‌ن به له‌ناوو‌چون و ده‌چنه ئاگری دۆزه‌خه‌وه.

وه ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿وَكُلُّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا أَقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا﴾ (الاسراء: ١٣-١٤).

واته / هه‌موو مرو‌ف‌یک به‌شی خ‌وی له‌گه‌ردنی خ‌ۆیدا‌یه به‌ه‌وی چ‌اکی دل‌و کرده‌وه‌ی یاخود خ‌راپی‌یه‌وه، له‌پۆژی قیامه‌تا په‌رتووکی کرده‌وه‌کانی نیشان ده‌ده‌ین که هه‌موو کرده‌وه چ‌اک و خ‌راپه‌کانی تی‌دا نووس‌راوه‌ته‌وه، پاشان پ‌ی ده‌وتری‌ت خ‌ۆت په‌رتووکه‌که‌ی خ‌ۆت بخ‌ۆینه‌ره‌وه، به‌سته که خ‌ۆت ب‌ریار بده‌یت به‌سه‌ر خ‌ۆندا له‌و پۆژه‌دا.

* وه باوه پیمان هه یه به تهرازوه کان که له پۆژی قیامه تدا داده نرین، وه هیچ که سیك هیچ سته میکی لی ناکریت:

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ﴾ (الزلزلة: ۷-۸).

واته / هه رکه سیك له دونیادا کیشی گهر دیک چاکه بکات ئه و له دوا پۆژدا ده بیینیته وه، وه هه رکه سیك له دونیادا کیشی گهر دیک خراپه بکات ئه و له دوا پۆژدا ده بیینیته وه. وه خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ تَلْفَحُ وُجُوهُهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ﴾ (المؤمنون: ۱۰۲-۱۰۴).

واته / هه رکه سیك له پۆژی قیامه تدا تهرازووی کرده وه چاکه کانی قورس بیت ئه و ئه وکه سانه سه رکه وتوو و سه رفران، به لام هه رکه سیك تهرازووی کرده وه چاکه کانی سووک بیت به رامبه ر کرده وه خراپه کانی ئه و ئه و که سانه زه ره مه ندن و خوایان دۆپاندوو، وه به نه مری له ئاگری دۆزه خدا ده مینه وه، ئاگر به پیزترین شوینیان ده سوتینیت که پرویانه، وه ئه وان له ئازارو ئه شکه نه جدا لیوه کانیان ده کریتته وه و ددانه کانیان ده رده که ویت.

وه ده فه رمویت: ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مَثَلٍهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلُهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ (الأنعام: ۱۶۰).

واته / هه رکه سیك چاکه یه بکات ئه و ده ئه وه نده پاداشتی ده دریتته وه، وه هه رکه سیك خراپه یه بکات سزا ندریت ته نها ئه وه نده ی خراپه که ی نه بیت، وه هیچ کام له مانه سته میان لی ناکریت.

* وه باوه پیمان هه یه به تکارکردنی هه ره گه وره بۆ پیغه مبه ری خوا (ﷺ)، بۆ ئه وه ی خوای گه وره بریار بدات له نیوان به نده کانیاندا کاتیک توشی غه م و په ژاره و ناخوشی یه که بوونه که له توانایاندا نی یه، وه ده چن بۆ لای ئاده م پاشان بۆ لای نوح پاشان بۆ لای ئیبراهیم پاشان بۆ لای موسی پاشان بۆ لای عیسی هه تا له کۆتاییدا دین بۆ لای پیغه مبه ری خوا (عليهم الصلاة والسلام) وه تکیان بۆ ده کات.

* وه باوه پیمان هه یه به تکارکردن بۆ ئه و باوه پدارانه ی که چونه ته دۆزه خه وه، که ئه م تکا کردنه بۆ پیغه مبه ر (ﷺ) و پیغه مبه رانی ترو باوه پداران و فریشته کانه، وه خوای گه وره که سانیک له باوه پداران له دۆزه خ ده رده کات به فه زل و چاکه و به زه یی خوی به بی تکارکردن بۆیان.

* وه باوه پیمان هه یه به هه وزی پیغه مبه ری خوا (ﷺ) که ئاوه که ی له شیر سپی تره، وه له هه نگوین شیرین تره، وه له بۆنی میسک بۆن خوشتره، وه دریتی یه که ی ماوه ی مانگی که و پانی یه که یشی به هه مان شیوه، وه ئه و قاپ و گلاسانه ی که ئاوی پی ده خوریتته وه له سه ری وه کو ئه ستیره کانی ئاسمانن له پروی ژماره و جوانی یه وه، باوه پداران له ئومه تی محمد (ﷺ) ده چنه سه ری، هه رکه سیك لی بخوات له پاش ئه وه هه رگیز تینوی نابیت.

* وه باوه پیمان هه یه به و پرده ی که دانراوه له سه ر دۆزه خ، خه لکی به سه ریا ده په رنه وه به گویره ی کرده وه کانیان کۆمه لی یه که م به سه ر پرده که دا ده په رنه وه به خیرایی تیشک، پاشان به خیرایی (با)، پاشان به خیرایی بالنده و پۆیشتنی پیاو به خیرایی، وه پیغه مبه ر (ﷺ) له سه ر پرده که راوه ستاوه ده فه رمویت:

﴿يَا رَبِّ سَلِّمْ وَسَلِّمْ﴾ (۱۳). واته / ئه ی په ره رده گار بیان پارێزه و پارێزراویان بکه نه که ونه ناو دۆزه خه وه.

هه‌تا کرده‌وهی چاکی خه‌لکی که م ده‌بیّت، هه‌یه له‌سه‌ر سینگی ده‌پوات، وه له‌هه‌ردوولای پرده‌کیش قولایی هه‌لواسراوی فه‌رمان پیّ کراو هه‌یه فه‌رمانی پیّ بکریّت کئی بگریّت ده‌یگریّت و فریّی ده‌داته ناوئاگری دۆزه‌خه‌وه، هه‌یه نه‌وه‌نده قولابه‌کان رایان کیّشاوه له‌شی هه‌مووی دارپنراوه، به‌لام پزگاری بووه‌و په‌پویه‌ته‌وه، وه‌هه‌یشه گرتوویه‌تی و فریّی داوه‌ته ناو ئاگری دۆزه‌خه‌وه (په‌نا نه‌گرین به‌خوای گه‌وره) .

* وه‌باوه‌پمان هه‌یه به‌هه‌موو نه‌وه‌والانه‌ی ده‌رباره‌ی نه‌و پۆژه‌و سه‌ختی و ناخۆشی‌یه‌که‌ی هاتبیّت له‌قورئان و سوننه‌تدا، خوای گه‌وره یارمه‌تیمان بدات به‌سه‌ریدا .

* وه‌باوه‌پمان هه‌یه به‌تکاکردنی پیّغه‌مبه‌ر(ﷺ) بۆ خه‌لکی به‌هه‌شت که ریڭایان بدریّت بچنه ناوی‌یه‌وه، که نه‌م تکاکردنه تایبه‌ته به‌پیّغه‌مبه‌ر(ﷺ).

* وه‌باوه‌پمان هه‌یه به‌به‌هه‌شت و دۆزه‌خ، که به‌هه‌شت شوینی به‌خشش و خۆشی‌یه‌که‌نه خوای گه‌وره ئاماده‌ی کردووه بۆ باوه‌پدارانی له‌خوا ترسی خۆ پارێز، که به‌خششی وای تیدا به‌هه‌یه نه‌هیچ چاویک بینویتی، وه‌نه‌هیچ گوی‌یه‌که بیستوویه‌تی، وه‌نه به‌دلی هیچ که‌سیکیشدا هاتووه: ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (السجدة: ۱۷).

واته / هیچ باوه‌پداریک نازانیّت خوای گه‌وره چی بۆ شاردۆته‌وه له‌به‌هه‌شتدا که ده‌بیّته هۆی چاوپۆشنایی و دل‌خۆشیان له‌پاداشتی کرده‌وه چا‌که‌کانیان.

وه ئاگری دۆزه‌خیش: شوینی سزادانه که خوای گه‌وره ئاماده‌ی کردووه بۆ بی‌باوه‌په سته‌مکاره‌کان، که جۆره‌ها سزاو نیّش و ئازاری تیدا به‌هه‌یه، که به‌خه‌یالی هیچ که‌سیکدا نه‌هاتووه: ﴿إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَعِينُوا يَأْتُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ يَسْكَرُ بِالشَّرَابِ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا﴾ (الكهف: ۲۹).

واته / نیّمه بۆ بی‌باوه‌پان و سته‌مکارانمان ئاماده‌ی کردووه ئاگریکی گه‌وره که ده‌وریان ده‌گریّته‌وه، وه نه‌گه‌ر له‌به‌ر گه‌رمی ئاگره‌که داوی ئاو بکه‌ن نه‌وا ئاویکی گه‌رمیان پیّ ده‌دریّت وه‌کو گه‌رمی مس و گوگردی توواوه له‌ئاگردا، که ده‌یخۆنه‌وه له‌گه‌رمیدا پرویان ده‌سووتیّنیت، که نه‌مه خراپترین خواردنه‌وه‌یه، وه‌خراپترین جیڭای پشودان و مانه‌وه‌یه.

وه به‌هه‌شت و دۆزه‌خ نیستا هه‌ن وه هه‌تا هه‌تایه له‌ناو ناچن و ده‌میّننه‌وه، خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ مَرْزُقًا﴾ (الطلاق: ۱۱).

واته / هه‌رکه‌سیک باوه‌پ بهیّنیت به‌خوای گه‌وره و کرده‌وهی چاک بکات نه‌وا خوای گه‌وره ده‌یکاته به‌هه‌شته‌وه که پووبار به‌ژیر باخه‌کانیدا ده‌پوات، به‌نه‌مری و هه‌میشه‌یی له‌ناویدا ده‌میّننه‌وه، وه خوای گه‌وره به‌خشش و پۆزی‌یان له‌به‌هه‌شتدا فراوان ده‌کات.

وه ده‌فه‌رمویت: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا، خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَّا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ﴾ (الأحزاب: ۶۴ - ۶۶).

واته/ خوی گه‌وره نه‌فره‌تی کردووه له‌بی‌باوه‌ران له‌دونیادا، وه له‌پۆژی دوایشدا ئاگریکی سووتینه‌ری بۆ داناون، که به‌نه‌مری و نه‌بچراوی و هه‌میشه‌یی تییدا ده‌میننه‌وه، وه نابینن که‌سیک پشتیوانیان بی‌ت و بیانپاریزیت له‌سزاکه، یاخود سه‌رخه‌ریان بی‌ت و پزگاریان بکات لای، وه له‌دۆزه‌خدا پوویان هه‌لده‌گی‌پدریته‌وه، ئه‌وانیش ده‌لین خۆزگه‌ گۆپرایه‌لی خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌یمان (ﷺ) بکردایه.

* وه‌گه‌واهی ده‌ده‌ین به‌به‌هشت بۆ هه‌موو که‌سیک که‌ قورئان و سوننه‌ت گه‌واهی بۆ دابی‌ت، به‌ناوه‌ینانیان یاخود وه‌سف کردنیان، له‌وانه‌ی که‌ ناویان هینراوه: (ابو بکرو عومه‌ر و عوئان و علی) (ﷺ) و هاوشیوه‌یان له‌وانه‌ی که‌ پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) ناویانی هیناوه، وه له‌ وه‌سف کردن: گه‌واهی ده‌ده‌ین بۆ هه‌موو بروداریک یاخود له‌خوا ترسیک، وه‌گه‌واهی ده‌ده‌ین به‌دۆزه‌خ بۆ هه‌موو که‌سیک که‌ قورئان و سوننه‌ت گه‌واهی بۆ دابی‌ت، به‌ناوه‌ینانیان یاخود وه‌سف کردنیان، له‌وانه‌ی که‌ ناویان هینراوه: (ابو له‌ب و عمرو بن لحي الخزاعي) و هاوشیوه‌یان، وه له‌وه‌سف کردن، گه‌واهی دان بۆ هه‌موو کافرک یاخود هاوبه‌ش برپاردهریکی گه‌وره یاخود دوو‌پوو به‌دۆزه‌خ.

* وه‌باوه‌رمان هه‌یه به‌تافیکردنه‌وی ناو گۆپ: که‌ بریتی‌یه له‌ پرسیارکردن له‌ مردوو له‌ناو گۆپه‌که‌یدا ده‌رباره‌ی په‌روه‌ردگار و دین و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی (ﷺ)، که‌:

﴿يُبَيِّنُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾ (ابراهیم: ۲۷).

واته/ ئه‌و باوه‌ردارانه‌ی که‌ (لا اله الا الله محمد رسول الله) یان ووتوه و کاریان پێ کردووه، خوی گه‌وره له‌ دنیاو ناوگۆپو قیامه‌ت دامه‌زراویان ده‌کات، وه‌ کاتیک پرسیاریان لای ده‌کریت به‌ ئاسانی وه‌لام ده‌ده‌نه‌وه. مرۆقی برودار له‌ وه‌لامی دوو فریشته‌که‌دا ده‌لێت: (الله په‌روه‌ردگارمه و ئیسلام دینمه و محمد (ﷺ) پیغه‌مبه‌رمه. به‌لام مرۆقی بی‌باوه‌پو دوو پوو ده‌لێت: نازانم گویم لای بوو خه‌لکی شتیکیان ده‌ووت منیش وه‌کو ئه‌وان ده‌مووته‌وه.

* وه‌باوه‌رمان هه‌یه به‌خۆشی ناو گۆپ بۆ باوه‌رداران.

خوی گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ (النحل: ۳۲).

واته/ ئه‌و که‌سانه‌ی که‌ پاکن له‌ ووته‌ و کرده‌وه‌یاندا کاتیک فریشته‌ گیانیان ده‌کیشیت مژده‌یان ده‌ده‌نی و سه‌لامیان لای ده‌که‌ن و پێیان ده‌لین: بچنه به‌هه‌شته‌وه به‌هۆی کرده‌وه‌کانتانه‌وه.

* وه‌باوه‌رمان هه‌یه به‌سزای ناو گۆپ بۆسته‌مکاره‌ بی‌باوه‌ره‌کان: خوی گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو أَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنْفُسَكُمْ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ﴾ (الأنعام: ۹۳).

واته/ ئه‌گه‌ر سه‌تمکاره‌ بی‌باوه‌ره‌کان ده‌بینیت له‌ کاتی سه‌ختی گیان کیشاندا، که فریشته‌کان ده‌ستیان کردوته‌وه بۆ گیان کیشانیان و سزادانیان، وه‌ چه‌کۆشی ئاسن به‌ ده‌ستیانه‌وه‌یه پێیان ده‌لین: ئه‌گه‌ر پاست ده‌که‌ن نه‌فسی خۆتان ده‌رکه‌ن له‌ ده‌ستی ئیمه‌ و پزگاری بکه‌ن له‌م ناخۆشی یه‌ی تێی که‌وتوون، ئه‌م‌پۆ ئیوه‌ سزا ده‌درینه‌وه به‌ سزایه‌کی پێسواپی به‌هۆی قسه‌ خستنه‌ پال خوی گه‌وره به‌بی‌حه‌ق و پاستی، وه‌ ئیوه‌ خۆتان به‌ گه‌وره ده‌زانی له‌ ئاست ئایه‌ته‌کانی خوی گه‌وره و باوه‌رتان پێی نه‌ده‌هینا و ئیشتان پێی نه‌ده‌کرد.

وه فهرموده‌ی تر له‌م باره‌یه‌وه زۆره‌و زانراوه، بۆیه پیۆیسته له‌سه‌ر مرۆقی باوه‌پدار که باوه‌پ بکات به‌هه‌موو ئه‌وشته نادیارانه‌ی که له‌قورئان و سوننه‌دا هاتوو، وه به‌ره‌ه‌لستیان نه‌کات له‌به‌ر ئه‌و شتانه‌ی که له‌دنیادا ده‌یبینی‌ت چونکه شتی دوا پۆژ ناپیۆری‌ت به‌شتی دنیا، چونکه جیاوازی گه‌وره له‌نیوانیاندا ئاشکرایه، والله المستعان.

فصل

*وه‌باوه‌پمان هه‌یه به‌قه‌زاو قه‌ده‌ر خێرو شه‌پی، که دانراوی خوی گه‌وره‌یه بۆ هه‌موو بوونه‌وه‌ره‌کان، به‌گوێره‌ی زانستی پی‌شوی خوی گه‌وره‌و دانایی و کاربه‌جی‌ی. وه قه‌ده‌ر چوار پله‌ی هه‌یه:

پله‌ی یه‌که‌م: زانیاری: باوه‌پمان هه‌یه به‌وه‌ی که خوی گه‌وره‌ زانییه به‌هه‌موو شتی‌ک ئه‌وه‌ی پوی داوه‌و ئه‌وه‌ی پووده‌ات، وه چۆن ده‌بی‌ت خوی گه‌وره‌ هه‌مووی زانیوه به‌ زانیاری یه‌ ئه‌زلی یه‌ هه‌میشه‌یی یه‌که‌ی، هیچ زانیاری یه‌کی بۆ تازه‌ نابیت‌وه له‌ پاش نه‌زانین وه تووشی له‌بیرچوونه‌وه نابیت له‌ پاش زانیاری.

پله‌ی دووهم: نووسین: باوه‌پمان هه‌یه به‌وه‌ی که خوی گه‌وره‌ هه‌رچی دیت‌ه‌بوون تا پۆژی قیامه‌ت هه‌مووی نووسیوه له‌ (اللوح المحفوظ) دا خوی گه‌وره‌ ده‌فه‌رمویت:

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ (الحج: ۷۰).

واته/ ئایا نازانیت که خوی گه‌وره‌ زانیاری هه‌یه به‌هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی که له‌ ئاسمان و زه‌ویدا، وه ئه‌م شتانه

هه‌مووی له‌ (اللوح المحفوظ) دان لای خوی گه‌وره‌، به‌پاستی ئه‌م زانیاری‌یا نه‌ لای خوی گه‌وره‌ ئاسانه‌.

پله‌ی سێ‌یه‌م: ویست: باوه‌پمان هه‌یه به‌وه‌ی که هه‌رچی له‌ ئاسمانه‌کان و زه‌ویدا، خوی گه‌وره‌ ویستی لی‌بووه‌ بۆیه‌ هه‌ن، وه هیچ شتی‌ک به‌بی‌ ویستی خوی گه‌وره‌ نابیت، وه ئه‌وه‌ی خوی گه‌وره‌ ویستی لی‌بووه‌ بووه، وه ئه‌ویشی خوی گه‌وره‌ ویستی لی‌نه‌بووه‌ نه‌بووه.

پله‌ی چواره‌م: دروست کردن: باوه‌پمان هه‌یه به‌وه‌ی که خوی گه‌وره‌ دروستکهری هه‌موو شتی‌که، وه خوی ده‌یانپاریزیت و هه‌لیان ده‌سوپرینیت به‌بی‌ هاوبه‌ش، وه کللی ئاسمانه‌کان و زه‌وی و پۆزی و به‌زه‌یی، ... مولکی خوی گه‌وره‌یه: ﴿اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ لَهُ مُقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ (الزمر: ۶۲-۶۳).

ئه‌م چوار پله‌یه‌ گشتی‌یه به‌جه‌خت له‌سه‌رکراوی‌یه‌وه هه‌موو شتی‌ک که له‌ خوی گه‌وره‌وه پووبدات یان له‌ به‌نده‌کانی‌یه‌وه که هه‌موو ووته‌و کرده‌یه‌که که به‌نده‌کان پی‌ی هه‌لده‌ستن یاخود وازی لی‌ ده‌هینن هه‌مووی لای خوی گه‌وره‌: زانراوه و نووسراوه و ویستراوه و دروستکراوه، خوی گه‌وره‌ ده‌فه‌رمویت: ﴿لَمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْقِيَهُمْ وَمَا كَسَاءُ وَلَا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ (التکویر: ۲۸-۲۹).

واته/ بۆ هه‌موو که‌سی‌ک له‌ ئیوه که ویستی له‌ دامه‌زراوی هه‌بی‌ت، وه ئیوه هیچ ویستتان نی‌یه مه‌گه‌ر خوی گه‌وره‌ی په‌روه‌ردگاری هه‌موو جیهان ویستی لی‌بی‌ت.

وه ده‌فه‌رمیت: ﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلْتُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ فَعَلَ مَا يُرِيدُ﴾ (البقرة: ۲۵۳).

واته / نه گهر خوای گه وره ویستی لی بوایه نه واکوشتاری یه کتریان نه ده کرد به لام نه وهی خوای گه وره بیه ویّت ده یکات.

وه ده فهرمویت: ﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ﴾ (الأنعام: ۱۳۷).

واته / نه گهر خوای گه وره ویستی لی بوایه نه واکوشتاری یه کتریان نه ده کرد به لام نه وهی خوای گه وره بیه ویّت ده یکات.

وه ده فهرمویت: ﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ﴾ (الصفات: ۹۶).

واته / خوای گه وره خو تان و کرده وه کانتانی دروست کردوه .

* به لام له گهل نه مه یشدا باوه پمان هیه به وهی که خوای گه وره هه لبراردن و توانای داوه به مروّف که به هویانه وه کرده وه نه نجام ده دات، وه به لگه له سهر نه وهی که کرده وهی مروّف به هه لبراردن و توانای خو یه تی و سه ره سه ته تییدا چه ند شتیکه:

* یه که م: خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿فَأْتُوا حَرَّتْكُمْ أَنِّي شَتَمْتُ﴾ (البقرة: ۲۲۳).

واته / له گهل خیزانه کانتان کو بینه وه چو ن ویستان لی یه تی.

وه ده فهرمویت: ﴿وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً﴾ (التوبة: ۴۶).

واته / نه گهر دو ورو وه کان بیانویستایه در چن بو جیهاد کردن نه واکوشتاری یه کتریان نه ده کرد به لام نه وهی خوای گه وره بیه ویّت ده یکات.

خوای گه وره له م دوو نایه ته دا ویست بو به نده جیگیر ده کات که ویستی خو یه تی .

* دو وه م: ناراسته کردنی فه رمان و قه ده غه کردنی بو به نده، که نه گهر هه لبراردن و توانای نه بوایه نه واکوشتاری یه کتریان نه ده کرد به لام نه وهی خوای گه وره بیه ویّت ده یکات.

واته / خوای گه وره داوا له هیچ که سیك ناکات ته نها به گویره ی توانای خو یه تی نه بیّت.

* سی یه م: پی داهه لدان و باش باس کردنی چاکه کار له سهر چاکه که ی و، وزه م کردن و خراپ باس کردنی خراپه کار له سهر خراپه که ی، وه پاداشت و سزادانه وهی هه ریه که یان به و شیوه یه ی که شایه نی تی، که نه گهر کرده وه به ویست و هه لبراردنی به نده نه بوایه نه واکوشتاری یه کتریان نه ده کرد به لام نه وهی خوای گه وره بیه ویّت ده یکات.

* چواره م: خوای گه وره پیغه مبه رانی نار دو وه به موژده ده رو تر سی نه ر تا له پاش نار دنی پیغه مبه ران خه لکی هیچ به لگه یه کیان نه بیّت لای خوای گه وره له پوژی قیامه تدا:

﴿رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾ (النساء: ۱۶۵).

که نه گهر کرده وهی به نده به ویست و هه لبراردنی خو یه تی نه بوایه نه واکوشتاری یه کتریان نه ده کرد به لام نه وهی خوای گه وره بیه ویّت ده یکات.

* پی نجه م: هه موو که سیك هه ر کرده وه یه ک ده کات یا خود وازی لی ده هینیّت ده زانیّت که هه ست به هیچ زور لی کردنی کات که به زور پی ی بکریّت به بی ویستی خو ی، بو نمونه هه لده ستیّت و داده نی شیّت، دی ته زوره وه و در ده چیّت و سه فهر ده کات و جیگیر ده بیّت به وپه ری ویست و سه ره سه تی خو ی، وه هه ست ناکات که که سیك

زۆری لی‌بکات، به‌لکو جیاوازی‌یه‌کی پروداوی ده‌کات له‌ نیوان ئه‌وه‌ی که شتی‌ک به‌ ویست و هه‌لبژاردنی خۆی بکات، وه‌ له‌ نیوان ئه‌وه‌ی که شتی‌ک بکات به‌ هۆی زۆرلی‌کردنی زۆرداری‌که‌وه‌، به‌ هه‌مان شیوه‌ شه‌رعیش جیاوازی کردوه‌ له‌ نیوانیاندا به‌ جیاوازی‌یه‌کی کاربه‌جی، بۆیه‌ له‌ که‌سی‌ک ناگیریت که ئیشی‌ک بکات له‌ مافی خۆی گه‌وره‌دا که زۆری لی‌ کرابیت .

* وه‌باوه‌رمان وایه‌ که قه‌ده‌ری خۆی گه‌وره‌ به‌لگه‌ نی‌یه‌ بۆ تاوانبار بۆ کردنی تاوانه‌کانی، چونکه‌ تاوانبار تاوان ده‌کات به‌ ویست و هه‌لبژاردنی خۆی به‌بی ئه‌وه‌ی بزانی‌ت که خۆی گه‌وره‌ له‌سه‌ری نووسیوی‌تی، چونکه‌ هیچ که‌سی‌ک برپاری خۆی گه‌وره‌ نازانی‌ت ته‌نها له‌پاش پرودانی نه‌بی‌ت

﴿وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا﴾ (لقمان: ۳۴).

واته‌/ هیچ که‌سی‌ک نازانی‌ت سبه‌ینی چی به‌ده‌ست دینی‌ت و چی به‌سه‌ر دیت.

نیت چۆن به‌لگه‌ هی‌ئانه‌وه‌ به‌ به‌لگه‌یه‌ک راسته‌ که ئه‌وه‌ی به‌ به‌لگه‌ ده‌یه‌ینی‌ته‌وه‌ نازانی‌ت، کاتی‌ک که پروده‌کاته ئه‌وه‌ی که ده‌یکاته بیانو له‌سه‌ری، وه‌ خۆی گه‌وره‌ ئه‌م به‌لگه‌یه‌ به‌تال ده‌کاته‌وه‌ که ده‌فه‌رمو‌یت:

﴿سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ﴾ (الأنعام: ۱۴۸).

واته‌/ هاوبه‌ش برپاردهران ده‌لین ئه‌گه‌ر خوا ویستی لی‌بوایه‌ ئه‌وا نه‌ ئیمه‌و نه‌ باوک و باپیرانمان هاوبه‌شمان بۆ خوا برپار نه‌ده‌دا، وه‌ هیچ شتی‌کیش له‌وه‌ی که خۆی گه‌وره‌ هه‌لالی کردوه‌ هه‌راممان نه‌کرد، خۆی گه‌وره‌یش ده‌فه‌رمو‌یت به‌هه‌مان شیوه‌ ئه‌وانه‌ی پیش ئه‌مان به‌م به‌لگه‌یه‌ پی‌غه‌مبه‌ریانیا به‌ درۆ ده‌خسته‌وه‌ هه‌تا سزای ئیمه‌یان چه‌شت، تۆ ئه‌ی محمد(ﷺ) پی‌یان بلی ئایا هیچ به‌لگه‌و زانیاری‌تان پی‌یه‌ له‌سه‌ر ئه‌و هاوبه‌ش برپاردانه‌تان تا نیشانمانی بده‌ن؟ به‌لکو ئیوه‌ ته‌نها شوینی گومان که‌وتوون، وه‌ ته‌نها گومان ده‌به‌ن.

* وه‌ به‌و تاوانکاره‌ی که قه‌ده‌ر ده‌کاته به‌لگه‌ له‌سه‌ر تاوان کردنه‌که‌ی ده‌لین: بۆچی گو‌پرایه‌لی خۆی گه‌وره‌ ناکه‌یت وه‌ وا دابنی‌ت که خوا له‌سه‌رتی نووسیوه‌، چونکه‌ جیاوازی نی‌یه‌ له‌ نیوان تاوان و گو‌پرایه‌لی له‌و پرووه‌وه‌ که مرو‌ف نه‌زانه‌ به‌وه‌ی که بۆی برپاردراوه‌ پیش جی‌به‌جی‌کردنی کردوه‌که‌ی، وه‌ بۆیه‌ کاتی‌ک پی‌غه‌مبه‌ر(ﷺ) به‌ هاوه‌لانی فه‌رمو‌و هه‌ریه‌کی‌ک له‌ ئیوه‌ شوینی دیاری کراوه‌ له‌ به‌هه‌شت و له‌ دۆزه‌خ ووتیان: ئایا پال بده‌ینه‌وه‌ واز له‌ کردوه‌ به‌هینین؟ فه‌رمو‌ی: ﴿لَا اَعْمَلُوا فَكُلٌّ مُيسَّرٌ لِّمَا خُلِقَ لَهُ﴾^(۱۴).

واته‌/ نه‌خیر، کردوه‌ به‌کن هه‌ر که‌سی‌ک بۆ کو‌ی دروست کرابیت کردوه‌ی ئه‌و شوینه‌ی بۆ ئاسان ده‌کریت.

* وه‌ به‌و تاوانکاره‌ی که قه‌ده‌ر ده‌کاته به‌لگه‌ له‌سه‌ر تاوان کردنه‌که‌ی ده‌لین:

ئه‌گه‌ر تۆ بته‌وی‌ت سه‌فه‌ر بکه‌یت بۆ مه‌که‌و دوو پ‌یگا هه‌بی‌ت، که‌سی‌کی راستگو‌ پی‌ت بلی‌ت پ‌یگه‌یه‌کیان ترسناک و قورسه‌ وئه‌وی‌ تریان ئه‌مین و ئاسانه‌، ئه‌وا تۆ پ‌یگای دووه‌م ده‌گریته‌ به‌رو نابیت پ‌یگای یه‌که‌م بگریته‌ به‌رو بلی‌ت: له‌ سه‌رم نووسراوه‌و بۆم دیاری کراوه‌، ئه‌گه‌ر وات کرد ئه‌وا خه‌لکی به‌ شی‌ت له‌قه‌له‌مت ده‌ده‌ن .

* دیسان پیی ده لئین: ئەگەر دوو ئیشت پێشکەش بکریت یەکیکیان مووچە ی لەوی تریان زیاتر بێت، ئەوا تۆ ئەو ئیشتە دەکەیت کە مووچەکە ی زیاترە نەک مووچە کەمەکە، ئە ی ئیتر چۆن بۆ ئیشتی دواپۆژت کەم هەڵدەبژێریت پاشان قەدەر دەکەیت بە بەلگەو دەلئیت لەسەرم نووسراوە؟! .

* هەروەها پیی ده لئین: دەتبین کاتیکی تووشی نەخۆشی لاشەت دەبیت لە دەرگای هەموو پزیشکی دەدەیت بۆ چارەسەر کردنت، وە ئارام دەگری لەسەر ئازاری کرداری نەشتەرگەری و تالی دەرمان، ئە ی بۆ وەکو ئەمە ناکەیت بۆ نەخۆشی دلت بە تاوان و سەرپیچی؟ .

* وەباوهرمان وایه که شهڕ نادریتە پال خوای گەورە لەبەر تەواویتی بەزەیی و کاربەجیی، پیغه مبهەر (ﷺ) دەفەر مویت: ﴿وَالشَّرُّ لَيْسَ الْيَكُ﴾ رواه مسلم.

واته / ئە ی پەرودەر دگەر شهڕ نادریتە پال تۆ.

خودی بریاری خوای گەورە هیچ شهڕی تیدا نییە بە هەمیشەیی " چونکە بریارێکە دەرچوووە لە سۆزو بەزەیی و کاربەجیی خوای گەورە، بەلکو شهڕ لە پیووستی و داخواری بریاردانە کە یه، پیغه مبهەر (ﷺ) لە دوعای قونوتدا کە حەسەنی فیر کرد دەفەر مویت: ﴿وَقِنَا شَرَّ مَا قُضِيَ﴾ .

واته / بمانپاریزە لەو شهڕە ی کە بریارت داوە، لیڕە شهڕ دەداتە پال بریارەکە ی، لەگەڵ ئەمەیشدا شهڕ لە بریارەکانیشدا شهڕێکی تەواو پووت نییە، بەلکو لەلایە کەووە شهڕە و لەلایەکی ترەووە خێرە، یاخود لە شوینی خۆیدا شهڕە و لە شوینیکی تردا خێرە، ئاشووب لە زەویدا لە ووشکی و نەخۆشی و هەژاری و ترس شهڕە، بەلام خێرە لە شوینیکی تردا، خوای گەورە دەفەر مویت:

﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ (الروم: ٤١).

واته / ئاشووب (ووشکی و کەمی پۆزی و ترس و پیگری و ستەم...) دەرکەوتوووە لە زەوی و دەریادا بەهۆی تاوان و هاوبەش بریاردانەو، تا خوای گەورە سزای هەندیک لە کردەووە خراپەکانیان بداتەو بەلکو دەگەرێنەو، وە دەست هەڵدەگرن لە تاوان و هاوبەش بریاردان .

و بە برینی دەستی دزو پەجم کردنی زیناکەر شهڕە سەبارەت بە دزو زیناکەرە کە لە برینی دەست و گیان کێشان، بەلام خێرە بۆیان لەلایەکی ترەووە کە دەبێتە هۆی سڕینەوێ تاوانەکانیان، چونکە سزای دنیا و قیامەت پێکەووە کۆنکریتەو ئەوێ لە دنیا تۆلێ لێ دەسینریت لە قیامەتدا سزانا دریت، هەروەها لە شوینیکی تریشدا خێرە چونکە دەبێتە هۆی پاراستنی مال و نامووس و بنەچە و پەچەلە.

فصل

* ئەم بیروباوهری به رزه که ئەم بنچینه گه ورا نه دهگریته خوئی به روبوومی زۆر پیروژو گه وره بۆ خاوه نه که ی دهسته بهر دهکات، له وانه:

* باوه پبوون به خوای گه وره ناوو سیفاته کانی به ره مه که ی بۆ به نده بریتی یه له خۆشه ویستی و به گه وره زانیی خوای گه وره که وا له مروف ده که نه هستی به جی به جی کردنی فه رمانه کانی خوای گه وره و دوور که ویتته وه له قه دهغه کراوه کانی، که ئەمیش ده بیته هوی ته وایتی به خته وه ری مروف له دنیاو دوا پوژدا بۆ تاک و کۆمه ل، خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَّىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (النحل: ۹۷). واته / هه رکه سیك کرده و ی چاک بکات له پیاو یا خود ئافره ت به مه رجیک باوه پدار بیته ئەوا ژیا نیکی باش ده یژینین، وه پاداشتیان ده دهینه وه به باش تر له کرده وه کانی خویان.

* وه له به روبوومه کانی باوه پبوون به فریشته کان:-

* یه که م: زانیاری به رامبه ر گه وری و هیژو توانا و ده سه لاتی دروستکه ره که یان (خوای گه وره)
* دووه م: سوپاس کردنی خوای گه وره له سه ر گرنگی دانی به به نده کانی که ئەو فریشتانه ی داناوه بۆ پاراستنیان و نووسینی کرده وه کانیان و جگه له وانه له به رژه وه ندی یه کانیان.
* سی یه م: خۆشویستی فریشته کان له سه ر ئەو په رستنه ی خوای گه وره که له سه ر ته و اتیرین شیوه جی به جی ده که نه، وه له سه ر داوای لیخۆشبوونیان بۆ باوه پداران.

* وه له به روبوومه کانی باوه پبوون به په رتووکه ئاسمانی یه کان:-

* یه که م: زانیاری به رامبه ر به زه یی و بایه خ دانی خوای گه وره به دروست کراوه کانی، که بۆ هه ر نه ته وه یه ک په رتووکیکی دابه زاندووه و پینمای یی یان ده کات.

* دووه م: ده رکه وتنی کار به جی یی خوای گه وره، که له هه ر په رتووکیکا شه ریعه ت و یاسایه کی داناوه که بگو نجیت بۆ نه ته وه کان، که کۆتایی ئەم په رتووکانه قورئانی پیروژه که گونجاوه بۆ هه موو دروستکراوه کان له هه موو سه ر ده میکا و له هه موو شوینیکا تا پوژی قیامه ت.

* سی یه م: سوپاس کردنی به خششی خوای گه وره له سه ر ئەم شته.

* وه له به روبوومه کانی باوه پبوون به پیغه مبه ره کان:-

* یه که م / زانیاری بوون به به زه یی و بایه خ دانی خوای گه وره به دروستکراوه کانی، که ئەو پیغه مبه رانه ی بۆ نار دوون، بۆ هیدایه ت و پینمای یی یان.

* دووه م: سوپاس کردنی خوای گه وره له سه ر ئەو به خششه گه وریه.

* سی یه م: خۆشویستی پیغه مبه ران و پیزلینانیان و باش باسکردنیان به و شیوه یه ی که شایه نین، چونکه ئەوان نیژدرا و به نده ی تایبه تی خوای گه وره ن، هه ستاون به: په رستنی خوای گه وره، وگه یاندنی په یامه که ی، وئاموژگاری کردنی به نده کانی، وئارام گرتن له سه ر ئازاردانیان.

* وه له به روبوومه کانی باوه پبوون به پوژی دوی:-

*یه کهم: سووربوون له سهر گوپرایه لی کردنی خوی گهره به ئومیدی پاداشتی ئه و پۆژه، وه دوورکه وتنه وه له تاوان له ترسی سزای ئه و پۆژه.

*دووه م: دلدانه وهی باوه پدار له کاتی له دهستدان و فهوتانی خویشی و ئاره زووه کانی دنیا به وهی که چاوه پپی به خشش و خویشی و پاداشتی دواپۆژ ده کات.

*وه له به روبوومه کانی باوه پبوون به قه زاو قه ده ر: -

*یه کهم: پشت به ستن به خوی گهره له کاتی جی به جی کردنی هۆکار، چونکه هۆکار و خاوه نه کهی (ئه وهی جی به جی ده کات) هه ردوکیان به قه زاو قه ده ری خوی گهره ن.

*دووه م: پشوو دانی نه فس و دل ئارامی: چونکه هه رکاتی که زانی ئه مه به قه زاو قه ده ری خوی گهره یه، وه ناخویشی یه که هه ر پووده دات، ئه و کاته نه فسی پشوو ده دات، وه دلی ئارام ده بی و پازی ده بی و به برپاری په ره ر دگار، بۆیه هه چ که سی که نی یه ژیا نی خوشترو به هی ترو ئارام تربی و له و که سه ی که باوه ری به قه زاو قه ده ر هه یه.

*سی یه م: سه رسام نه بوون به نه فس له کاتی به ده ست هی ئانی مه به ست، چونکه ده ست که وتنی مه به ست به خششی که خوی گهره یه و ئه و برپاری داوه به هوی هۆکاری خپرو سه رکه وتنه وه، ئه ویش سوپاسی خوی گهره ده کات له سهر ئه و شته، وه واز ده هی ئی و له سه رسام بوون به نه فسی خوی.

*چواره م: ده رکردن و وازه ی ئان له دل ه پاوکی و دوو دلی و خه فته له کاتی له ده ست دان و فه وتانی مه به ست یا خود تووش بوون به ناخویشی، چونکه ئه وانه به قه زاو قه ده ری خوی گهره ن، که مولکی ئاسمانه کان و زهوی هه مووی هی ئه وه وه گه پانه وهی نی یه، ئه ویش ئارام ده گریت و چاوه پپی پاداشتی ده کات له خوی گهره، خوی گهره ئامازه ی بۆ ئه م شته کردوه که ده فه رمو ی: [مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ] (الحديد: ۲۲-۲۳). واته / هه چ به لا و ناخویشی یه که نی یه له سهر زهوی و له خوتاندا پووبدات ئیلا هه مووی له (لوح المحفوظ) دا نوو سراوه ته وه پپش ئه وهی زهوی دروست بکه ی، ئه مه شتی که ئاسانه لای خوی گهره و قورس نی یه بۆی، وه ئه م شته مان پیتان راگه یاند تا غه م و خه فته نه خۆن بۆ شتی که له دنیا که له ده ستان بجیت و بفه وتیت، وه تا دلخۆش نه بن به و شتانه ی که له دنیا دا پیتانمان به خشیه، وه خوی گهره که سی که خویش ناو ی و له خوی به گهره بزانی و شانازی بکات به خویه وه.

*داواکارین له خوی گهره دامه زراومان بکات له سهر ئه م بیروباوه ره، وه به ره م و به روبوومه کانیمان بۆ ده سه ته به ر بکات، وه زیاتر فه زل و به خششی خۆیمان پی به خشیت، وه دل ه کانمان له سهر حق لانه دات له پاش ئه وهی که هیدایه تمانی دا، وه له سۆزو به زه یی خۆیمان پی به خشیت، هه ر ئه و به خشه ره.

والحمد لله رب العالمين وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه والتابعين لهم باحسان.

ته و او بووم له وه رگی پانی ئه م په رتوو که به سووده له

پۆژی یه که شه ممه

۳۰/شعبان ی ۱۴۲۴ ک

به رامبه ر ۲۶/۱۰/۲۰۰۳ ز

والحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات.